Ára: 200 FORINT

71. évf. 9. szám 2016. május 15.
Ijjár 7. 5776.

ÚJ ÉLET

A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA

Skajach, Klein Dávid!

A napokban közölték a hírügynökségek, hogy a zsidó származású magyar hegymászó oxigénpalack nélkül meghódította a Himalája egyik leghíresebb 8000 méternél magasabb csúcsát, az Annapurnát. Ezen a csúcson magyar hegymászó még soha sem járt.

Örömmel mondhatjuk el, hogy egy évvel ezelőtt a *Klein Dáviddal* készült beszélgetésben lapunk először adott hírt a sportember tervéről. A terv ma már valóság lett, és újabb trófeával gazdagodott Klein Dávid gazdag gyűjteménye.

Információink szerint már csak egy nagy álom megvalósítása vár Klein Dávidra, a híres és félelmetes K2-es csúcs legyőzése. Miközben őszintén gratulálunk a hegymászó sportember mostani csúcsteljesítményéhez, további jó erőt, egészséget és kiváló felkészülést kívánunk a K2 tervezett meghódításához.

MoFe

A pécsi szeretetotthon ünnepélyes átadása

A közelmúltban tartották a dr. Szántó Lászlóról elnevezett pécsi szeretetotthon felújítás utáni ünnepélyes átadását. Elsőként *Schönberger András* főrabbi elhelyezte a mezüzét. Köszöntőt mondtak: *Goldmann Tamás* intézményvezető, *Hoppál Péter,* az Emberi Erőforrások Minisztériumának államtitkára, *Őri László* alpolgármester, *Latorcai Csaba,* a Miniszterelnökség helyettes államtitkára

A köszöntőt mondók az emelvényen *Fotó: Kürti Mihály*

és *Heisler András,* a Mazsihisz elnöke. Mindannyian elismerően szóltak arról az összefogásról és támogatásról, melynek eredményeként megszépült az otthon, és minden igényt kielégítő körülményeket biztosítottak a lakóknak, többek között a személyfelvonó megépítésével.

A vendégek ezt követően a zsinagógában kultúrműsort hallgathattak. Elsőként az Énekvarázs kórus lépett fel *Palacskó József* vezényletével, szólót énekelt *Bulyáki Anna,* tárogatóval kísért *Borsás István,* majd *Péterfy Dóra* orgonaművész szólaltatta meg a híres Angster-orgonát.

Mitzki Ervin

* * *

Dr. Szántó (Schlesinger) László 1889. június 12-én született Pécsett. 1912-ben avatták orvossá a Budapesti Orvostudományi Egyetemen. 1914-ben megnyitotta orvosi rendelőjét szülővárosában, ahol közel 40 éves működése alatt a szociális otthonban is folyamatosan gyógyította a betegeket, méghozzá ingyenesen. Túlélte a koncentrációs tábort, hazatért Auschwitzból. 1945-ben a pécsi hitközség elnökévé választották.

Imádkozzon értem – kérte a pápa a római főrabbit

Ferenc pápa boldog peszáchot kívánt Róma főrabbijának és rajta keresztül „Isten szeretett népének”. Egyúttal arra is kérte a főrabbit, *Riccardo di Segnit,* hogy imádkozzon érte.

„Hálás szívvel emlékezve január 17-i találkozásunkra, amikor szeretettel fogadott Ön és a város zsidó közössége a nagy zsinagógában, jó-kívánságaimról szeretném Önt biztosítani peszách ünnepének alkalmával, amely arra emlékeztet, hogy a Mindenható megszabadította szeretett népét a szolgaságból, és az Ígéret Földjére vezette. Kísérje ma is az Örökkévaló Önt és népét áldásával, óvja meg közösségüket, és hozzon békét mindnyájunknak.

Kérem, imádkozzon értem, ahogyan én is imádkozom Önért. Adja a Mindenható, hogy még közelebb kerülhessünk egymáshoz” – szól Ferenc pápa levele.

Debrecen segít Munkácsnak

A DZSH-hoz púrim előtt érkezett egy kérés az ország keleti határán túlról, Munkácsról.

Keveseknek van tudomásuk arról, hogy Munkácson létezik egy kis létszámú magyar ajkú ortodox zsidó közösség. Abban kértek támogatást hitközségünktől, hogy a közelgő peszách alkalmából próbáljuk őket segíteni a két széder hithű megtartásában, mivel a hozzávalókban hiányt szenvednek.

Horovitz Tamás elnök felvette a kapcsolatot az ottani közösség vezetőivel, és felajánlotta, hogy hitközsége biztosítja Munkácsra a széderesték megtartásához szükséges peszáchi kóser élelmiszereket.

A DZSH elnöke, Horovitz Tamás, a debreceni főrabbi, *Aser Ehrenfeld,* a DZSH alenöke, *Grósz Zsuzsanna* és a DZSH Rachel Nőegyletének elnöke, *Hidasi Katalin* összeállították egy csomagot, melyet nagy szeretettel és megilletődöttséggel adtak át niszán hónap 12. napján egy ukrán határhoz közeli helyen.

A munkácsi közösség másfél évvel ezelőtt elvesztette rabbiját, de az iránta érzett tiszteletük jeléül, munkásságát megbecsülve és tanításainak ösvényén továbbjárva, szeretnék folytatni hitéletüket, bármilyen nehéz is. Emiatt is fontos volt számukra a széder megtartása, melyre a környező településekről kb. 30 főt vártak.

Közösségükben a sábbáti kóser étkezést is igyekeznek mindenkor megtartani. Malka, a főszakács és egyben mesgiách, nemcsak süt-főz a szükséges, ámde nehezen beszerzett anyagokból, hanem szívét-lelkét és nyugdíjának egy részét is hozzáadja a maceszgombócleveshez, a sültekhez, a hagymás tojáshoz, a halkocsonyához, az édességekhez és az odalátogató amerikai zsidók által is megcsodált ízű sólethez.

Úgy gondoljuk, hitközségünk számára nagy öröm, hogy segíthettünk.

A debreceni és a munkácsi közösség vezetői megállapodtak abban, hogy a jövőben szorosan együtt fognak működni mind vallási, mind világi életük tekintetében. A közelgő Határon Túli Hitközségek Találkozójára is sok szeretettel meghívtuk őket.

A nehézkesen megközelíthető országhatár nem lesz „határ” számunkra a hitközségeink közötti kapcsolattartásban!

Nemzetközi elismerés a sokszínű magyar zsidóságnak

Az Európai Zsidó Kongresszus alelnökévé választotta *Heisler Andrást*. A *Moshe Kantor* vezette szervezet stockholmi végrehajtó bizottsági ülésén a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének elnöke mellett ugyancsak négy évre alelnökké választották *Herbert Wintert,* a Svájci Zsidó Hitközségek Szövetségének elnökét, valamint *Josef Schustert,* a Németországi Zsidók Központi Tanácsának elnökét.

Az Európai Zsidó Kongresszus alelnöki tisztsége nem személyemnek szóló bizalom, sokkal inkább a sokszínű magyar zsidóság nemzetközi elismerését visszaigazoló pozíció – kommentálta megválasztását Heisler András Mazsihisz-elnök, aki 2014 óta a Zsidó Világkongresszusnak is alelnöke.

Az Európai Zsidó Kongresszus a legjelentősebb európai zsidó érdekképviseleti és érdekvédelmi szervezet, melyben 43 ország zsidó közössége képviselteti magát. Az 1986-ban alakult szervezet most első ízben választott magyar alelnököt.

ZSVK: Izraelt a Michelinbe!

A világ zsidóságát képviselő ernyőszervezet, a Zsidó Világkongresszus (ZSVK) levélben kérte a Michelin útikalauzt kiadó szervezettől egy Izraelről szóló éttermi útmutató megjelentetését – írja az MTI.

Ronald S. Lauder, a ZSVK elnöke levelében „aggodalomra okot adó mulasztásnak” nevezte az izraeli vendéglőkkel foglalkozó éttermi kalauz hiányát. „Izrael a kultúrák és hagyományok nagyra becsült olvasztótégelye, amely egyben különleges és rendkívüli kulináris színhely is. Ezek után az önök vállalata miért tagadja meg egy izraeli éttermi útmutató megjelentetését?” – kérdezi a zsidó világszervezet amerikai milliárdos vezetője.

„Noha bizonyos vagyok benne, hogy nem áll szándékukban, többen azt feltételezik, hogy nem szakmai okok miatt határoztak Izrael mellőzéséről” – fogalmaz Ronald S. Lauder, esetleges politikai szándékot sejtetve.

Izrael és főként Tel-Aviv rendkívül élénk kulináris élettel rendelkezik, amely magába olvasztotta a világ különböző részeiről érkezett zsidó bevándorlók hagyományait, és ötvözte azt a közel-keleti és mediterrán ízvilággal.

Az utóbbi években nemzetközi elismerést szerzett magának ez a sajátos konyha, Izraelt a Saveur Magazin 2014-ben kiváló célországként jelölte meg az ételek szerelmesei számára.

Egy Amszterdamban élő izraeli séf, *Mosik Rót* ottani munkájával már kiérdemelte a neves Michelin-csillagot, *Jotám Otolengi* Angliában, *Mihael Solomonov* pedig Amerikában ért el nemzetközi kulináris sikereket.

Samuelle Dorol, a Michelin útikönyv párizsi szóvivője üzleti okokkal magyarázta, hogy cége mindeddig nem készített útmutatót Izraelről, és nem is tervez effélét a jövőben.

„Eddig nem állt módunkban létrehozni, de ez nem jelenti azt, hogy soha nem is lesz ilyen. Az egyes helyszíneket általában a gasztronómiai érdeklődés és értékesítési lehetőségek alapján választjuk ki, szükségesek a potenciális olvasók” – nyilatkozta Dorol.

Eddig huszonhét országról és számos városról készült Michelin éttermi kalauz. Legutóbb Rio De Janeiro és São Paulo éttermeiről, ahol a háromcsillagos skálán egy csillagot sem érdemelt ki egyetlen vendéglő sem, de a vállalkozás szerint ezeket a helyeket gasztronómiai fejlődés jellemzi az utóbbi időkben.

Ilan Mor, Izrael Állam budapesti nagykövete a Facebookon jelentette be, hogy a Klasszik Rádió 92.1-en május hónapban Izraeli Tematikus Hónapot tartanak. Ennek keretein belül az izraeli zene gazdagságát mutatják be. Az ország komoly zenei tradíciója, egyedülálló és vibráló zenei ízlése a történelemben és a kultúrában gyökerezik. Az elkövetkező hónapban a Klasszik Rádió 92.1 ezt a csodálatos dallamvilágot fogja bemutatni, miközben a rádió állandó műsoraiban interjúk és érdekességek is helyet kapnak.

9 770133 350099 16009

A világ talán legfájdalmasabb imája, amit tényleg könnyekkel írtak

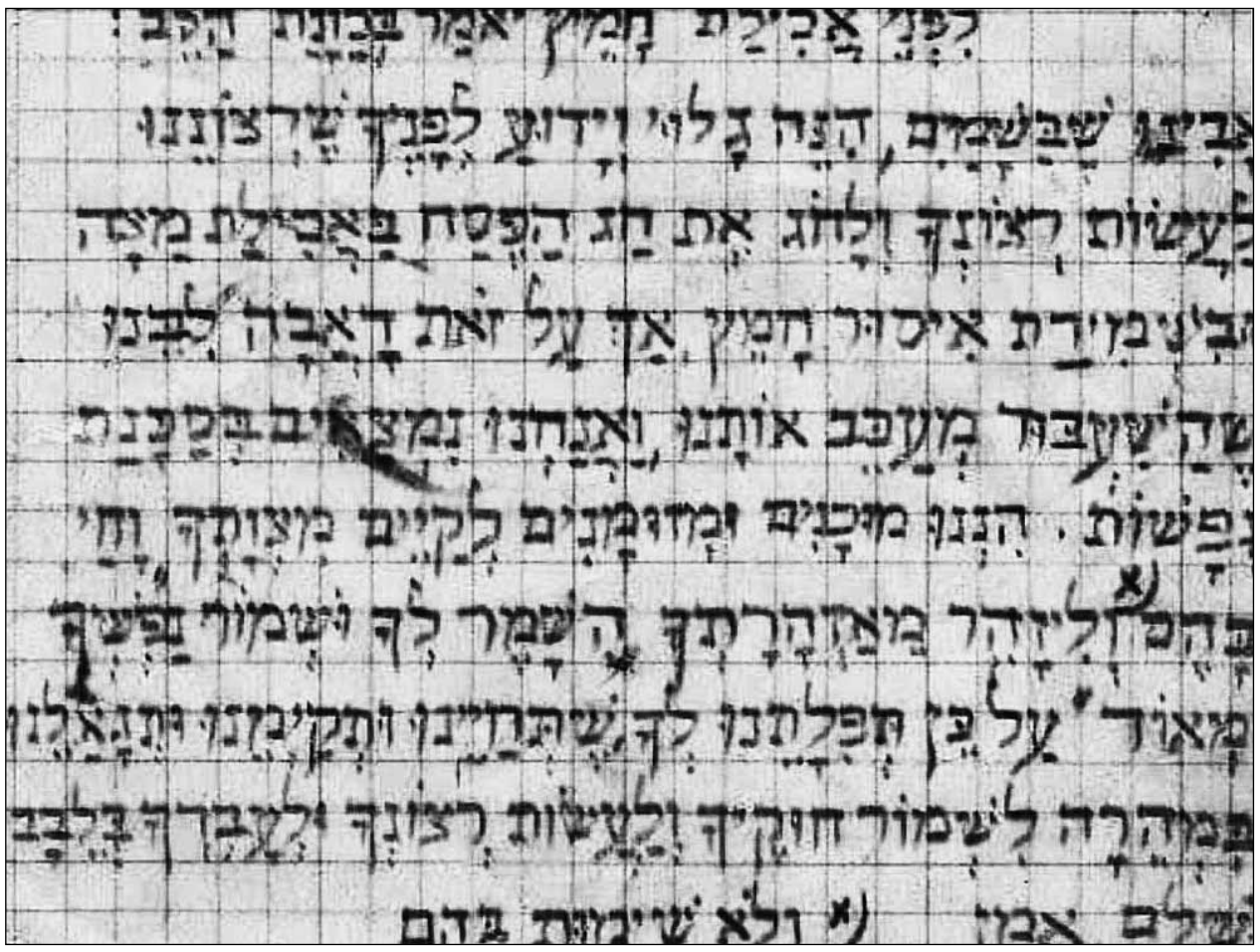

A fentebb látható, kézzel írt papír egy különleges ima, amely 1944 tavaszán készült a bergen-belseni lágerben, és napjainkban már Tel-Avivban látható, a „gettóban harcolók emlékmúzeumában”.

Az ima szerzője valószínűleg Aharon Bemard Davids, a mártírhalált halt rotterdami rabbi (1895–1945), ám az is lehet, hogy ő „csak” lediktálta, és Simon Dasberg, a szintén mártírhalált halt groningeni rabbi (1902–1945) jegyezte le.

A hollandiai közösség volt az egyik legelső deportált hitközség. Végállomásuk Bergen-Belsen volt, így az 1944-es peszách már ott találta a zsidók nagy részét.

Mielőtt megnézzük ezt a kicsiny lapot, tudnunk kell néhány alapelvet.

1. Tórai parancsolat szerint peszách nyolc napja alatt a kovászos ételek (chomec) fogyasztása szigorúan tilos. Erre az ünnepre a családok heteket készülnek, hogy a lakásokat kitakarítsák, a rabbik meg hónapokat, hogy legyen kóser macesz (pászka) és még sok-sok, peszáchkor is fogyasztható, azaz kovászmentes kóser étel.

2. Peszách szabadságünnep és identitásünnep. Normális világban nem lehet semmi engedményt tenni.

Ám a lágerkörülmények megváltoztatták a vallásjog alapvetően csodás értékrendjeit, így szinte lehetetlenné vált azok teljes (vagy akár részleges) megtartása.

3. Az ember élete mindennél fontosabb, mert a Tóra azt mondja, hogy élni kell a Tóra szavai által, és nem meghalni. Azaz – bármi által (kósersági, szombat stb.) – életünket kockáztatni egy tórai parancsolat megszegése.

Mindezek fényében és árnyékában nézzük meg azt a kis papírt!

Bár dátum nincs rajta, de tudjuk, hogy mikor lépett érvénybe: 1944. április 8-án.

A szédereste péntekre esett. Ritka kettős ünnep volt, sábbát és peszách ugyanaznap. (Mint idén, 2016-ban.)

Elképzelem...

A zsidók leültek a rabbi köré.

Elővették a kenyeret.

A szegénység valódi kenyerét.

Nagyon nehezen szánták rá magukat, hogy beleharapjanak.

Ám előtte azt az imát mondták el, ami fennmaradt ezen a piciny lapon:

(Általam készített) fordítása (soronként):

– Kovászos fogyasztása előtt mondja el ezt (az imát) – teljes lelki odaadással:

– Atyánk, aki az égben (vagy), íme, világos és ismert előtted, hogy mi (teljes) akaratunkkal meg akarjuk

– tartani a Te akaratodat, hogy megünnepeljük peszách ünnepét, (mind) a kovásztalan kenyér (macesz) elfogyasztásával

– (mind)azon tilalom megtartásával, ami alapján a kovászos étel (chomec) birtoklása tilalmas. Ám mindezek mellett szívünk fájdalma,

– hogy a rabszolgaság megakadályoz bennünket ebben, és életveszélyben vagyunk.

– És most íme, mi készek vagyunk és elhivatottak, hogy megtartsuk azt a (tórai) parancsolatot, miszerint „élni kell általa” * „és nem meghalni a

– (Tóra) miatt”. Illetve figyelünk (a másik tórai) figyelmeztetésedre, „figyelj magadra, és nagyon vigyázz a lelkedre (azaz az életedre)”.

– Éppen ezért a mi imánk a (következő) előtted: támassz fel bennünket, és tartsál meg bennünket, és váltsál meg bennünket

– mihamarább, hogy meg tudjuk őrizni a törvényeidet, és meg tudjuk cselekedni a te akaratodat, és hogy tudjunk teljes szívvel szolgálni téged.

Ámen.

* * *

És két fordítói megjegyzés:

– Az első tórai idézet helye: Mózes III. 18/5. A papírlapon csillaggal van ellátva, és lábjegyzetbe van írva, amit a kommentár fűz az „Élni kell általa” kifejezéshez, azaz „nem meghalni általa”

– A második tórai idézet helye: Mózes V. 4/9.

Davids rabbi

* * *

Néhány sor ez a spontán ima, mégis mennyi érzelem és realitás lakozik a sorok között.

És még egy szubjektív megjegyzésem: aki ezt az imát elolvassa, csak arra kérem: érezze át, milyen gondtalan világban élünk is ma.

Radnóti Zoltán rabbi

Körzeti kitekintő

(folytatás a 2. oldalról)

szólt a szegedi zsidóság múltjáról, jelenéről, a holokausztról és következményeiről, az ország második legnagyobb zsinagógájáról. Köszöntőt mondott *Csóka Imre,* a 2015/16-os Rotary év magyarországi districtjének kormányzója is, külön hangsúlyozva a jótékonysági szervezetek együttműködésének fontosságát.

Zsidó emlékhelyek felkeresése

A Juhász Gyula Általános Iskola és a Főiskola Társadalomismereti Tanszéke két hónapos felkészülés után vetélkedőt tartott, bejárta a zsidóság és a holokauszt városi emlékhelyeit. A 8. osztályosok mutatták be ismeretanyagukat, a kar korábbi dékánja és vendégek jelenlétében. A program közösségünk nyitottságát hivatott tükrözni.

A Tourinform Iroda vasárnapi sétákat szervez a jó idő beköszöntével a szegedi zsidó emlékhelyek megismertetésére. Már eddig is jelentős számú csoport látogatott el vallási, kulturális emlékhelyeinkre.

L. A.

Izraeli vendégek

A Jad Vasem Intézetből érkezett az a forgatócsoport, amely lefilmezte Szeged zsidó emlékeit, különösképpen a zsinagógát. Velük jött *Seidenfeld Salamon* ortodox rabbi fia és unokája (aki a nagypapa után kapta a Slomo nevet) is, akik szintén rabbik (Izraelben és az USA-ban). Seidenfeld Salamon a holokauszt előtt volt ortodox rabbi Szegeden, a fia még emlékszik arra, hogy 1944-ben városunk ortodox imaházába járt (egyébként az idős rabbi kiválóan beszél magyarul).

Mai történet

Feleségemmel jöttünk vissza a hitközségre, amikor arra lettünk figyelmesek, hogy az épület mellett egy forgatócsoport egy idős chásziddal készít felvételt. Odamentünk. A fiai kedvesen fogadtak bennünket, és hamar kiderült, hogy kik vagyunk. Kápedlis fiak, sájtlis feleségek. Majd elkezdtünk az öreggel beszélgetni, aki 90 évesen is kitűnően beszélt magyarul. Szegeden született, de szüleivel Keresztire, a nagy Sájele közösségébe került. Elővettem azt az amulettet, amit a tassi rebbétől kaptam. Ő is elővett egy cédulát. Látod? – kérdezte. Ezt az édesapám kapta Grosz Sájétől, és engem őutána neveztek el. Nekem adta, és a következőt mondta: Ha te megőrzöd ezt a papírt, a papír is megőriz téged. Már kilencvenéves elmúlt, és egész életében bármerre járt, őrizték egymást a papírral. Ezt látjátok a képen. A papírt...

Markovics Zsolt

Az Alapítvány a Szegedi Zsinagógáért kuratóriuma köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik önkéntes segítőként vagy adományaikkal támogatták a 113 éves műemlék fenntartását, folyamatban lévő rekonstrukcióját.

Kérjük, hogy legyenek 2016-ban is támogatóink, és a 2015. évi szja 1%-kal az Alapítvány a Szegedi Zsinagógáért munkáját támogassák, segítve Európa, hazánk, városunk legszebb neológ zsinagógájának megőrzését az új generációk számára, fennmaradását a jövő nemzedékeinek, az ennek érdekében megvalósuló rekonstrukciót.

Adószámunk: 18451621-2-06

Pécs

Schweitzer József 1948–1981 között városunk főrabbija volt. Tevékenységét megörökítendő, a hitközség imatermében emléktáblát avattak. *Schönberger András* főrabbi elmondta: Schweitzer József a második világháború befejezése után újjászervezte a helyi hitéletet, a hitközség tevékenységét, a gyerekek iskolai hitoktatását, a tiszteletadást azon hittestvérek emléke előtt, akik a soá idején áldozatai lettek a tömegpusztításnak. Budapestre kerülése után is rendszeresen visszatért pécsi hittestvérei körébe, így azok is megismerhették, akik a későbbi években lettek közösségünk tagjai. Az emléktábla avatásán megjelentek az elhunyt főrabbi családtagjai is, akik közül fia, *Gábor* emlékezett vissza édesapjára.

* * *

Púrimkor az istentiszteleteken felolvastuk a Megilát. Vasárnap a díszteremben tartott rendezvényen *Schönberger András* főrabbi szólt az ünnep tartalmáról, hagyományairól, majd a Pécsi Nemzeti Színház művészei, *Stenczer Béla, Studenbek Katalin, Götz Attila* és *Borisz Jaksov* vidám műsort adtak elő. Ezután minden jelenlévőt finom süteményekkel kínáltak meg.

Mitzki Ervin pécsi tudósító

MICHAEL BLUMENTHAL

És itt, a Hegedűs Gyula utcai régi zsinagógában, újra látom apám arcát

mert az öreg zsidók éneklik az Éjn kElohénu-t és kántálják á-á-men,
és könnyedén itt lehetne köztük, ő, ki most tíz éve távozott,
Washington Heights öreg caddikja, a mészáros fia, a bukott kántor,

aki sonkáját falni beszökött Karl Ehmer-hez az East Side-on,
a libazsír és a torma szerelmese, ó apa, apa, apa, milyen keveset
gondolok már rád, ahogy minden fiú, mégis magammal hordozlak

öreg davenoló és slepper, két lábon járó baszdüh, te,
aki még a tehénnek is el tudtad adni a tejet, kiflit a péknek, bejglit a cukorbetegnek,
te, asszonyok öreg kézcsókosa, előszobákban fütyörésző, Mario Lanza

és Richard Tucker szerelmese, Rosalyn Tureck szőrmése, te
rabbik és kántorok bálványozója, autópályadíj-szedők elbűvölője,
Horn & Hardart rizspuding és spenótkrém hazahordója, te
nők legyőzöttje egész életedben, „ballag már a vén diák,
tovább, tovább” énekese, Asbach Uralt csokoládé szerelmese, te
kapucnis síkabátos, nászutadon Cortina d’Emperezzo-ban, főtt

marhahús és borjúmáj szakértője, „Du, Du liegst mir im Herzen” baritonja,
te, aki itt állsz most e zsinagógában, davenolsz és hajlongsz, bocsánatot
kérve, te, heringtől bűzlő, áporodott szájszagoddal,

és Isten keze készen áll, hogy könyvébe még egyszer beírjon.

Szántó T. Gábor fordítása

Szombat online

MEGHÍVÓ

A Budapesti Zsidó Hitközség tisztelettel meghívja Önt a 2016. május 22-én (vasárnap) 9.00 órakor (5776. ijjár 14.) a Budapest VII., Síp u. 12. sz. alatti Díszteremben tartandó közgyűlésére.

Napirend:

Nyitóima

1. **BZSH Alapszabály tárgyalása a kiküldött tervezet szerint, vita és határozathozatal (előadók: dr. Kunos Péter, dr. Rosta Márton)**
2. **2015. évi zárszámadás tárgyalása, vita és határozathozatal (előadók: dr. Kunos Péter, Paszternák Tamás)**
3. **Ingatlanügyek**
4. **Különfélék**

Záróima

Hittestvéri üdvözlettel:

Ács Tamás — **elnök**

dr. Kunos Péter — **ügyvezető igazgató**

MEGHÍVÓ

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége közgyűlésére.

A közgyűlés időpontja: 2016. május hó 22. (vasárnap) 14.00 óra (5776. ijjár 14.)

Helyszíne: Budapest, Síp u. 12. II. emeleti Díszterem

Napirendi pontok:

Nyitóima

1. **Általános elnöki tájékoztató**
2. **Mazsihisz zárszámadás 2015. év (előadók: dr. Kunos Péter, Hagymási Zsuzsanna)**
3. **Időközi választás 2 (kettő) betöltetlen vezetőségi helyre**
4. **Különfélék**

Záróima

Hittestvéri üdvözlettel:

Heisler András — **elnök**

dr. Kunos Péter — **ügyvezető igazgató**

Ahol Élijáhu vendégeskedett 5776 széderén

Dohány

A peszáchot megelőző napon, erev jantevkor már kora délelőtt megkezdődött a széderest előkészítése a Goldmark Teremben. A körzet hölgytagjai *Frölich Kati* vezetésével mindenkinek kiadagolták a chrajszeszt, a mórajrt, a maceszt, a főtt tojást. Tekintve, hogy mintegy százötven fő vett részt az estén, ez nem volt kis feladat. *Fülöp Ildi* előkészítette a szédertálat és az asztaldíszeket. Bor és szőlőlé is megfelelő mennyiségben állt rendelkezésre.

Az esti istentisztelet előtt már készen állt minden. Jóval az ünnep beköszönte előtt, hét óra körül már megérkeztek a résztvevők, nagy részük a templomból.

Az ünnep beálltát a hölgyek gyertyagyújtása jelezte. *Nádel Tamás* elnök elmaradhatatlan humorával fűszerezve köszöntötte a vendégeket, közöttük *Lisa Helfandot,* Kanada nagykövetét, *Oláh Lajos* parlamenti képviselőt és hitvesét, *Vattamány Zsoltot,* Erzsébetváros polgármesterét és *Vető Marietta* alpolgármestert, *Újvári-Kövér Mónika* önkormányzati képviselőt és férjét, *Szűcs Balázs* önkormányzati képviselőt. Részt vett a széderen a Mazsihisz elnöke, *Heisler András, Ács Tamás,* a BZSH elnöke, *Kunos Péter,* a Mazsihisz és a BZSH ügyvezető igazgatója, *Róna Iván,* a Mazsihisz turisztikai igazgatója.

Igazán vidám, felszabadult széder vette kezdetét. Ahogy az a szabadság ünnepéhez illik, jókedvvel, nevetéssel és vidám énekkel telt az est első része. A Má nistánát *Rudas Dániel* kántor kislánya, *Virág* és Heisler András unokája, *Linda* kánonban mondták, majd bezsebelték a díjként nekik járó peszáchi édességeket. Rudas Dániel nemcsak gyermeke révén, hanem saját jogán is osztatlan sikert aratott, mikor lírai tenorján besegített a Haggada elmondásába.

Vacsora után felgyorsultak az események, s hamar elérkeztek a közösség által ismert énekekhez. Az Echod mi jajdéát Rudas Dániel és *Frölich Benjámin* egymásra licitálva adta elő, spontán kánont rögtönözve. A duó nagy tapsot kapott.

Felhőtlen, vidám, igazi ünnepi est volt a Goldmarkban.

Kórház

Több mint hatvan ember ülte körül a gyönyörűen megterített ünnepi asztalokat az első széderestén, ahol *Deutsch László* főrabbi megnyitója után *Deutsch Zsuzsanna* igazgató főorvos köszöntötte a megjelenteket.

A Má nistáná eléneklése után a főrabbi részletesen elmagyarázta peszách történetét, a szimbolikus ételek, a kovásztalan kenyér, a négy serleg bor jelentését, majd midrásokkal színesített tanításokkal olvasta a Haggada szövegét. *Klavanszkij Anatolij* kántor vezette a dalok éneklését. A Haggada felolvasásában többen is segítettek: *Fruchter Sándor, Földi Péter, Smulovits Róbert.* A vacsorát követő bencsolást *Mózes Imre* végezte. A széderest közös énekléssel fejeződött be.

Köszönetet mondunk *Szinai T. József* igazgató úrnak a szervezésért és a zavartalan lebonyolításért, a Hospice, a kórház és a Laky konyha dolgozóinak pedig a sok segítségért.

Újpest

Az utóbbi másfél évtizedben még soha nem gyűltek össze olyan sokan az első szédereste a hitközség ebédlőjében, mint az idén. A kiletagok és rokonaik, a szeretetotthon, valamint a Sela otthon lakói mellett jó néhány „külsős” is érkezett a IV. kerületből vagy a templomkörzethez tartozó Rákospalotáról, többen e különleges este miatt látogattak ki a Belvárosból, sőt az ünnepen néhány izraeli vendég is részt vett. A széder első estéjén közel százhúszan ülték körül az asztalt.

Szerdócz Ervin rabbi az ünnep házigazdájaként személyes hangon üdvözölte a vendégeket, majd gyertyagyújtás után a bevezetőben peszách előestéjének jelentőségéről beszélt. A továbbiakban az est a Haggadának megfelelően haladt. A filozófiai érdeklődéséről, remek énekhangjáról – korábban a kántorképzőt is elvégezte – és finom humoráról ismert rabbi folyamatosan elevenen tartotta a résztvevők figyelmét. A kötött szövegen túl szólt többek között a legfontosabb történelmi előzményekről, portrét rajzolt a Haggadában megörökített tudós rabbikról, és részletesen elemezte a szédertálat alkotó ételek szimbolikáját. (A meleg vacsora tálalásában a rebbecen irányításával a szeretetotthon konyhai dolgozói segítettek.)

Szerdócz Ervin a szöveghez és a dalokhoz kötődve, időről időre felidézte szülőföldjének, Máramarosszigetnek széderesti hagyományait, valamint többször is utalt Lévi Jichák, a berdicsevi cházid rabbi bölcs mondásaira és szokásaira.

Az este végén a rabbi köszönetet mondott *Máté György* hitközségi elnöknek a szervezésért, a vendégeknek és külön a gyerekeknek a megjelenésért, majd felemelte Élijáhu serlegét és a jelenlévők figyelmébe ajánlotta, hogy az ezüstkelyhet 1867-ben, az újpesti zsinagóga avatásakor Becher Goldstein ajándékozta szülei emlékére a hitközségnek. Végül bejelentette, hogy a széder második estéjén az újpesti hitközség ismét megnyitja kapuját a vendégek előtt.

Rojkó Annamária

Debrecen

A mincha előtti tanításokkal már a peszáchra készültünk *Aser Ehrenfeld* rabbi úr segítségével.

Erev peszách (niszán 14., péntek) nagyon mozgalmas volt a hitközségen. Nézzük végig!

A reggeli imádkozás után volt az elsőszülöttek hagyományos lakomája. Ezután Aser Ehrenfeld rabbi úr osztotta meg velünk peszáchi tanulásának utolsó traktusát.

Ezt a chomeceladás követte a bét chámidrásban. A hitközségi konyha és a magánszemélyek eladásra váró chomece listára volt felfektetve. A várt vevő megérkezett *Zámbori István* személyében. Most is ő nyerte el a tendert, stabil, jó fizető vevő. A vételi összeg üzleti titok. A szerződés aláírása után, előleg megfizetése mellett, a tulajdonjogot megszerezte. Az áldomáspálinka megivása után a szerződés életbe lépett. Úgy gondoljuk, hogy mindkét fél jó üzletet kötött.

11 órakor elégetésre került a chomec, mi tagadás, nem nagy mennyiség vált a tűz martalékává. Mindenki próbált az utolsó napokban ettől megszabadulni, hogy minél kevesebb menjen kárba.

12 órakor kezdődött a smire macesz sütése. Ehrenfeld rabbi úr választotta ki a legmegfelelőbb helyet. A Széchenyi utcai volt kóser pékség mellett döntött, a megfelelő előkészítés után. Ennek a hagyományos pékségnek a kemencéje nagyon sok finom kóser kenyeret, kalácsot és sóletet látott. A szakembercsapat a konyháról a rabbi úr vezetésével „felfegyverkezve” érkezett: nyújtófákkal és tésztahordó rudakkal, gyúródeszkával. Áthozták a langyos vizet vederben és az elengedhetetlen jó minőségű lisztet. Ezt egy hittestvérünk biztosítja a malomból, és külön a számunkra száraz helyen őrzik. A gyúrás és a nyújtás a szakemberek feladata volt. *Amálka*, a főszakácsnőnk és egy szakács segítségével *Edithke* irodavezető, *Erzsike*, a pékség dolgozója. *Hidasiné Kati* és e sorok írója is segített a folyamatban. A nyújtott tésztát a rabbi úr ügyes mozdulattal helyezte a tésztahordó rúdra és vitte a kemencéhez, és pékeket megirigylő módon helyezte be. A macesz elkészítésének ideje is meg van szabva: a kenyérnek 18 percen belül el kell készülnie, mert utána megvan rá az esély, hogy a tészta megemelkedik, megerjed. Ez bőven a normán belül volt az ügyes kezeknek köszönhetően. A sütőlapát kezelése sem volt idegen a rabbi úrnak. Megkérdeztem, hogy hol szerezte a gyakorlatot. A válasza az volt, hogy gyerekkorában peszách előtt rendszeresen pékségben dolgozott, keresetkiegészítésként. Tehát most nálunk nemcsak vallási felügyeletét látta el a pászkasütésnek, a sütést is ő maga végezte. A saját készítésű macesz jobban esik, mint a gyári. Finomabb a saját pászka, mint a gépi, annak ellenére, hogy nem szabályos alakú, érezhettük magunk is! Ennek tesztelése a peszáchi asztalnál volt – sikeresen átment a vizsgán.

A széderesteknek a Pásti utcai ortodox zsinagóga adott helyet, elegánsan, de a hagyományokat tisztelően berendezve. Az izraeli diákok nélkül ültünk – hiányoztak. A gyönyörűen előkészített asztalok hívogatták az ünneplésre várókat. Idén számos keresztény barátunk is együtt ült velünk, és hallgatták felszabadulásunk történetét. Mindkét estet Aser Ehrenfeld, a Jeruzsálemben élő debreceni főrabbi vezette. A Haggadát a rabbi úr olvasta fel. Az éjfélbe nyúló széder méltó megemlékezés volt az egyiptomi kivonulásról. A felolvasott Haggada magyarázataival és napjainkra is érvényes igazságokkal, aktuális tanításokkal nagyon szívhez szóló volt. A hitközség kóser konyhájának ízletes ételei nagyban hozzájárultak az est sikeréhez. Ha jött volna Éliás próféta, a kitöltött vörösbor (reméljük, ezt szereti) mellé egy kis harapnivaló is jutott volna a finomságokból számára. Az ismert széderi dallamok a hitközségi „ZS-faktor” segítségével lettek hangzatosak. Nem titkolt dolog, a kórus készült erre, a közönségbe beépítve. A rabbi úr által megőrzésre átadott afikajmen sajnos egyik este sem lett gondosan megőrizve, s az élelmes gyermekek csak a számukra fontos ajándék ellenében adták vissza azt.

Csodálatos érzés tudni minden évben, hogy a széder azonos módon folyik Debrecenben, a gálutban és a Szentföldön egyaránt.

A családias hangulatú széderek végén a hagyományos köszöntéssel búcsúzott a levezető rabbi: Lösáná hábáá Birusálájim – Jövő esztendőben Jeruzsálemben!

Reméljük és kívánjuk, hogy sokáig és sokszor ünnepelhessük békében és szabadságban a SZABADSÁG ünnepét!

k. g.

Körzeti kitekintő

Szeged

Több mint 50-50 fő vett részt a hitközség zájin ádári és púrimi istentiszteletein és rendezvényein. Sajnos közösségünket sok veszteség érte az utóbbi fél évben, róluk külön-külön emlékeztünk meg. Mindkét eseményt *Markovics Zsolt* főrabbi, illetve *Jakity Máté* előimádkozó bonyolította. Az utóbbi, igen hangulatos programra többen beöltöztek, s a terem gyerekzsivajtól is hangos volt. Az ajándékokat a Nőtagozat készítette, a finom étkeket pedig szociális otthonunk konyhája.

Diákok látogatása közösségünkben

A Gál Ferenc Hittudományi Főiskola papi szemináriumának diákjai látogattak el *prof. dr. Benyik György* irányításával templomunkba, megcsodálva a világ tíz legszebb zsinagógája közé került építményt, meghallgatva a Scheiber-díjas tudós, lelkész előadásait múltunkról és jelenünkről.

Ugyanígy vendégünk volt a Dugonics András Piarista Gimnázium utolsó éves osztálya, akiknek *Markovics Zsolt* főrabbi tartott előadást, s felelt a számtalan kérdésre. A programok a Nyitott Zsinagóga eseménysorozat részét képezték.

A Szegedi Közéleti Kávéházzal egyezség született havonta egy-két közös nyitott program megtartásáról. Az első három rendezvényen 60–70-en vettek részt a zsinagógában és a hitközség dísztermében. Az első eseményen *Mihály Illés* idegenvezető a 113 éves műemlék építményeket mutatta be, míg két alkalommal *Köves-Madarász Ráhel* énekes, zongorista adott ízelítőt zsidó, klezmer- és népzenéből. A nyitott programok egész évben folytatódnak.

Kitüntetések

Az ORZSE javaslatára az EMMI minisztere Scheiber Sándor-díjat adományozott *dr. Barna Gábornak.* Barna Gábor az MTA-SZTE Vallási Kultúrakutató Csoport vezetője, az SZTE BTK Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszékének professzora, valamint a Gál Ferenc Hittudományi Főiskola és az SZTE BTK alapította Bálint Sándor Valláskutató Intézet fő szervezője. Hitközségünkkel együttműködésben évek óta rendez kiállításokkal egybekötött előadásokat a szegedi zsidóság emlékeiből. Jelenleg munkatársaival az első világháborús zsidó hősökről szóló konferenciánkat készíti elő, de közreműködik a HU-RO pályázat zsinagógai műemlékgyűjteményének összeállításában is, amely a rekonstrukciót követően állandó kiállítás lesz. Nagy megtiszteltetés közösségünk számára, hogy Szegedről olyanok részesültek ezen magas elismerésben az elmúlt évtizedben, mint *prof. dr. Karsai László* DSc és *dr. Molnár Judit* PhD történészek, prof. dr. Barna Gábor PhD és *dr. Glässer Norbert* PhD néprajzosok, de ide sorolható a szegedi származású *prof. dr. Frölich Ida* is a Pázmányról.

A kultúra napja alkalmából az önkormányzat képviselő-testülete Kazinczy-érmet adományozott *Lednitzky András* hitközségi elnöknek a város közösségi élete, kulturális programjai szervezésben kifejtett, több mint két évtizedes munkássága elismeréseként.

Rotary klubok látogattak az Új Zsinagógába

Több szegedi Rotary klub képviselője is látogatást tett az Új Zsinagógában, megtekintetve a 113 éves műemléket, egyben élő zsinagógát. A találkozón *Temesi Mária* tanszékvezető, operaénekes a helyszínhez illő dallamokkal fogadta a megjelenteket. A hitközség elnöke

(Folytatás a 3. oldalon)

FRÖLICH RÓBERT ORSZÁGOS FŐRABBI

Kötelesség vagy lehetőség?

Kérdés érkezett, mely elvált szülők esetén a gyermek felügyeleti jogára vonatkozott. A konkrét kérdés az, hogy amennyiben az anya a gyermek gondviselője, mik az elvált apa gyermekéhez fűződő jogai és kötelezettségei.

Először is értelmeznünk kell a jogok és kötelességek zsidó filozófiai megközelítését.

A zsidó felfogás szerint a jogok egyúttal kötelezettséget is jelentenek, mint például: minden felnőtt zsidó férfinak joga van imaszíjat felölteni. E jog gyakorlása egyúttal kötelezettséget is ró reá.

Az Áruch Hásulchán Even Háézer traktátus Hilchot prijá urvijá fejezetének első pontjában kimondja:

ומצוה לגבי חובה רשות קרי לה

A micva a kötelezettség tekintetében lehetőségnek neveztetik.

Azaz a lehetőség szó mintegy kötelezettségként értendő. Számtalan egyéb példát tudnánk felsorolni, mely ezen állításunkat alátámasztja. Jelen esetben ez az egy is elegendő.

A Sulchán Áruch, a zsidóság legfőbb törvénykódexe az Even Háézer traktátus 71. paragrafus 1. bekezdésében így ír:

חייב אדם לזון בניו ובנותיו עד שיהיו בני שש, אפילו יש להם נכסים שנפלו

להם מבית אבי אמם ומשם ואילך, זנן כתקנת חכמים עד שיגדלו

Az ember köteles eltartani a gyerekeit egészen hatéves korukig, még akkor is, ha az anyai oldalról van más jövedelmük. Hatéves kor fölött a bölcsek rendelkezése szerint kell eltartania őket, míg nagykorúak nem lesznek.

A szöveg két kérdést is felvet: Mi a nagykorúság alsó határa, és kik ezek a bölcsek?

Az első kérdésre: mi a nagykorúság határa, a válasz viszonylag könnyen megadható.

A Misna Ávot traktátus 5. fejezet 21. misnájában Jehuda ben Téma szavait olvassuk:

בן חמש שנים למקרא בן עשר למשנה בן שלש עשרה למצות בן חמש

עשרה לתלמוד בן שמונה עשרה לחופה

Ötévesen megérett a Szentírásra, tízévesen a Misnára, tizenhárom éves korában a micvák megtartására, és tizennyolc esztendősen a házasságra.

Két értelmezést is adhatunk e szavak nyomán. A micvák megtartására csak felnőtt férfi kötelezhető, így a Misna szavaiból a felnőttkor – s a nagykorúság – küszöbe a tizenhárom esztendő. Alkalmazkodva azonban a bennünket körülvevő világhoz, az általánosan elfogadott elv, hogy a fiúgyermek csak vallási értelemben válik nagykorúvá tizenhárom évesen, a felnőttkort azonban csupán tizennyolcadik esztendejét betöltve éri el.

A második kérdés sem megkerülhető: kik ezek a bölcsek?

Zsidó szóhasználat szerint „bölcsek” névvel illetjük mindazokat a múltban élt tudós rabbikat, akik máig érvényes rendeleteket alkottak.

A talán legtekintélyesebb ezek közül a törvényrendszerező és -alkotó Rabbi Mose ben Majmun, Maimonidész, Rámbám. Misne Torá c. művének Hilchot Isut fejezete 21. rész 17. haláchájában így ír:

אם רצת המגורשת שיהיה בנה אצלה אין מפרישין אותו ממנה עד שיהיה בן

שש שנים גמורות אלא כופין את אביו ונותן לו מזונות והוא אצל אמו, ואחר

שש שנים יש לאב לומר אם הוא אצלי אתן לו מזונות ואם הוא אצל אמו איני

נותן לו כלום, והבת אצל אמה לעולם ואפילו לאחר שש.

Ha az elvált asszony magánál akarja tartani a fiát, nem adják át annak nevelési jogát az apának, hanem az elvált férjet akár kényszerrel is kötelezik az eltartásra, míg a gyermek nem tölti be a hatodik életévét. Hatéves kora után az apa mondhatja azt, hogy csak akkor tartja el tovább a gyerekét, ha az nála van. Leánygyermek akár hatéves kora után is az anyjánál maradhat, akár mindörökre.

A fiúgyermekre vonatkozó kitétel a kommentárok szerint a gyermek vallási nevelése miatt nyert Rámbámnál polgárjogot. Az apa köteles megítélni, hogy gyermeke megfelelő zsidó képzést kap-e, s amennyiben nem, úgy a gyermek nevelése érdekében akár e feltételhez is kötheti a további eltartást.

Rabbi Eliezer Jehuda Waldenberg a Cic Eliezer c. műve 17. fejezet 50. pontjában hosszas fejtegetés után a következő konklúzióra jut Rámbám szavait illetően:

דין תורה הא הרי הוא לראות בעיקר מה טובת הקטנים והקטנות ברוחניות

ובגשמיות דורשת בזה, וכשנוכחים לדעת שטובת הבן דורשת להיות אצל האב

אפי' בפחות מבן שש, או להיפך שטובתו דורשת להמשיך אצל אמו אפילו

למעלה מבן שש עושים ופוסקים בכזאת, וכן בבת אם טובתה דורשת להיות

אצל האב עושים בכזאת

A tórai törvénykezés célja, hogy azt tegyék, ami a legjobb a gyermekeknek. Ha a fiúnak jobb az apjánál, akkor vigye el akár hatéves kora előtt, ha pedig az anyjánál jobb neki, maradjon ott e kor elérése után is. Leánygyermeknél hasonló elv szerint kell döntenünk.

A decisor tehát nem ragaszkodik Rámbám (és egyébként a Sulchán Áruch) rendelkezésének vak betartásához, árnyalja a képet, s a körülmények tüzetes vizsgálata szerint dönt, a gyermek érdekeit tartva szem előtt.

Az eltartás szó: מזונות, élelmet jelent. Tágabb értelemben azonban minden, a gyermek fejlődéséhez szükséges

eszközt értünk alatta, így a ruhát (erre Rámbám is utal), az anyagi és szellemi javakat egyaránt. Erre jó példát találunk a Misna Ávot traktátusa 3. fejezet 17. misnájában, Rabbi Elázár ben Ázárjá mondja:

אם אין קמח אין תורה אם אין תורה אין קמח

Ha nincs liszt, nincs Tóra, és ha nincs Tóra, nincs liszt.

A misnai bölcs egyenlőségjelet tesz a fizikai és a szellemi táplálék közé. Rabbi Matitjáhu Hájichári hozzátesz egy gondolatot:

וזכות התורה והעיון יישירו אל שיהיה לאדם די צרכיו

A Tóra (megtartásának) érdemeként adja meg az Ö.való az embernek a szükségleteit.

Rabbi Matitjáhu szavaiból kiviláglik, hogy a szellemi táplálék feltétele a fizikainak. Sőt, azt állítja, hogy a Tóra (s általa a rabbinikus irodalom egésze) elsajátítása és művelése nyomán adatik meg az embernek fizikai szükséglete.

Ben Zóma a Misna Ávot traktátus 4. fejezet 1. misnájában így fogalmaz:

איזהו עשיר השמח בחלקו

Ki az igazán gazdag? Aki megelégszik azzal, amije van.

A fizikai szükségletek kielégítése a misnai bölcs szerint csupán feltétele annak, hogy a szellemi gazdagság, az igazi gazdagság birtokába kerüljünk. Az igazi érték a szellemi erő, s nem a fizikai jólét.

Összefoglalva: a Sulchán Áruch és a rabbinikus irodalom az apa kötelességeként, egyúttal jogaként említi az eltartást, mely a rabbinikus tekintélyek szerint anyagi és szellemi eltartást jelent. Az apának gondoskodnia kell a gyermekéről akkor is, ha nem az ő gondnoksága alatt áll. Lehetősége szerint meg kell adnia úgy az élelmet, ruhát s egyéb anyagi javakat, mint gondoskodni a zsidó neveléséről, akármelyik fél neveli is életvitelszerűen a gyermeket.

Egy izraeli turista családja üzenetét olvassa fel a Cipőknél

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Csehország

Vladimir Vochoc egykori csehszlovák diplomatát a Jad Vasem posztumusz a Világ Igaza címmel tüntette ki. Vochoc 1938–41 között konzul volt Marseille-ben, és Varian Fry amerikai újságíróval együtt cseh üldözötteket, köztük számos zsidót menekítettek Portugálián keresztül az USA-ba, valamint a Francia Antillákra. A diplomata Csehszlovákia összeomlása után sem szüntette be tevékenységét, és a menekülőknek útlevelet állított ki. Tevékenységéért 1941-ben a nácikkal kollaboráló Vichy-rendszer hatóságai letartóztatták. Később sikerült elmenekülnie, és csatlakozott a Londonban székelő emigráns kormányhoz. *Tomás Kraus,* a Csehországi Zsidó Hitközségek Szövetségének elnöke méltatta Vladimir Vochoc embermentő tevékenységét, aki a 116. cseh állampolgár a Jad Vasem kitüntetettjei között.

Marokkó

A casablancai olimpiai stadionban tartott Zsidó Filmnapokon három filmet láthattak az érdeklődők. Az „Ellentétes sorsok” a marokkói zsidók életével és túlnyomó többségük elmenekülésének okaival foglalkozó dokumentumfilm. A bemutatót követő beszélgetésen részt vett a rendező, *Simon Skira,* a Marokkó–Izrael Baráti Társaság alapító elnöke is. „Az éjszakai zenekar” egy USA-ban élő zsidó kereskedőről szól, aki Casablancába látogat, ahol édesapja egy helyi zenekar vezetője volt. Az „Aïda, a visszatérő” egy gyógyíthatatlan betegségben szenvedő fiatal zsidó nő életét mutatja be, aki hazatér Marokkóban élő családjához. Az észak-afrikai államban kétezer év óta élnek zsidók. 1948-ban az arab országnak mintegy 270.000 zsidó lakosa volt. Jelenleg 2000–2500 hittestvérünk él a toleráns politikát folytató Marokkóban, többségük Casablancában.

New York

Mintegy harminc ország ENSZ-nagykövete vett részt azon a széderestén, amelyet az Európai Koalíció Izraelért (ECI) és Izrael állandó ENSZ-misszió-

Elie Abadie rabbi

ja rendezett a világszervezet székházában. A koalíció egyik fontos tevékenysége a zsidó ünnepekről történő megemlékezés az ENSZ-ben. A rendezvényen a Haggadából a portugál *João Vale de Almeida,* az Európai Unió nagykövete olvasott fel részleteket, beszédet pedig *Elie Abadie,* a New York-i Edmond Safra-zsinagóga főrabbija, *Danny Danon,* Izrael ENSZ-nagykövete és mások mondtak. Abadie főrabbi kiemelte peszách fő üzenetét: az Isten megmentett és szabaddá tett minket. *Gregory Lafitte,* az ECI igazgatója Eszter történetét idézte fel. Kijelentette, hogy vigyáznunk kell, mert a zsidógyűlölet napjainkban ismét megerősödött.

Franciaország

A La Provence című helyi lap jelentése szerint a Marseille I. kerületében lévő, 1962-ben épült Or Tora zsinagógát 400.000 euróért eladták az Al Badr muzulmán közösségnek. Az átalakított templom helyén egy 210 főt befogadó mecset létesül. A főleg muzulmánok által lakott negyedben a zsinagógát az Algériából áttelepült, arabul jól beszélő zsidó kereskedők alapították, akiknek gyermekei már korábban elköltöztek a körzetből, és a város külső negyedeiben telepedtek le. *Cvi Ammar,* a CRIF francia zsidó ernyőszervezet helyi elnöke kijelentette, hogy a gyenge látogatottság miatt az Or Tora templom to-

Or Tora zsinagóga. Mecset lesz

vábbi fenntartása nem volt gazdaságos. Marseille-ben 1990-ben 32 zsinagóga működött, de számuk azóta megkétszereződött. A városban mintegy 70 ezer zsidó és 220.000 muzulmán él.

Oroszország

Vlagyimir Putyin elnök fogadta a Zsidó Világkongresszus *Ronald Lauder* elnök által vezetett küldöttségét. A találkozón részt vett *Julius Meinl, az* Eurázsiai Zsidó Kongresszus elnöke, *Berl Lazar,* Oroszország főrabbija és mások. Putyin kijelentette, hogy a zsidók jelentősen hozzájárultak az ország kulturális és tudományos fejlődéséhez. Hangsúlyozta, hogy szoros kapcsolatot tart a hazai és az európai zsidó szervezetek vezetőivel. A judaizmus hagyományos vallás Oroszországban, és a hatóságok támogatását élvezi. Ronald Lauder idézte 2003-ban történt találkozásukat, amikor Vlagyimir Putyin ígéretet tett az antiszemitizmus elleni következetes harcra. Lauder szerint jelentős eredmény, hogy Oroszországban lényegesen csökkent a fajgyűlölő provokációk és incidensek száma.

Kovács

IZRAELI SZÍNES

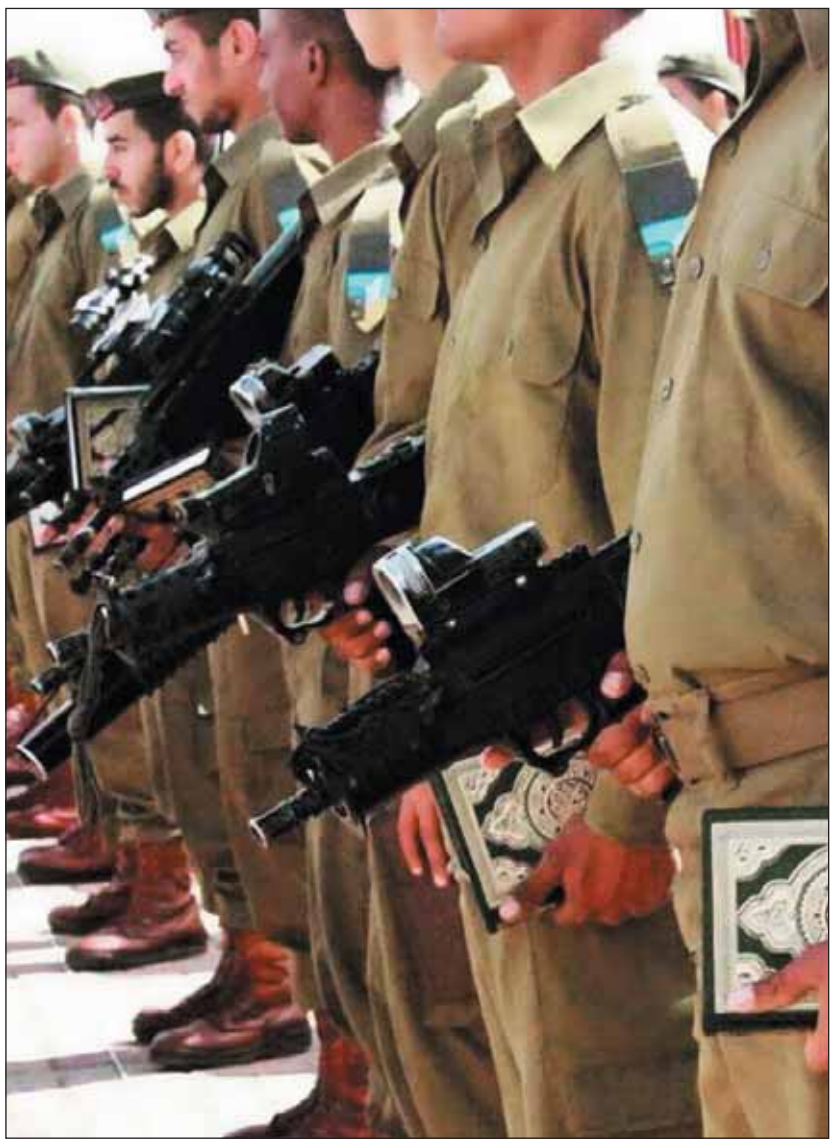

Az izraeli hadseregben szolgáló muszlim katonák a Koránra teszik le az esküt

Elfogult külföldi médiavélemény Izraelről

A külföldi újságírók visszautasították az Izraellel szembeni elfogultság vádját a parlament, a kneszet rendkívüli bizottsági vitáján – értesült a *Ynet,* a *Jediót Ahronót* című újság honlapja.

Az ötödik hónapja tartó terrorhullámról megjelenő külföldi beszámolókról azután hívott össze megbeszélést *Cipi Livni* volt külügyminiszter, hogy az amerikai CBS televízió „Megöltek három palesztint, miközben tovább folyik a mindennapos erőszak” címmel adta ki jelentését a február harmadikai jeruzsálemi merényletről.

Azon a napon az óváros damaszkuszi kapujánál három fegyveres palesztin fiatal izraeli határőrkatonákra támadt. Megsebesítették őket, egyikük hamarosan belehalt sebesülésébe. Az izraeli biztonságiak a tett elkövetése után lelőtték a palesztin merénylőket. A címet a jeruzsálemi kormány tiltakozása nyomán a CBS később kicserélte.

Luke Baker, az Izraelből tudósító külföldi újságírók szövetségének elnöke, a Reuters hírügynökség munkatársa visszautasította és boszorkányüldözésnek nevezte az Izraellel szembeni elfogultság vádját, és ezért a *Hááre*c című újság honlapja szerint eleinte bojkottálni kívánta a kneszet ülését, ahová meghívták.

Végül mégis részt vett a megbeszélésen, ahol elmondta, hogy a Reuters az utóbbi hónapokban mintegy hétszáz hírt jelentetett meg, amelyek közül csak egy bizonyult problematikusnak, amit hamarosan ki is javítottak. Hangsúlyozta, hogy hatalmas mennyiségű hírt ad ki nagyon kevés ténybeli tévedéssel az Izraelben dolgozó számos hírügynökség, és az újságírók mindent elkövetnek a pontos értesülések megszerzése érdekében.

A kneszet megbeszélésén a külföldi újságírók képviselői mellett részt vett a kormány sajtóhivatalának vezetője, valamint a hadsereg, a rendőrség és a külügyminisztérium szóvivője is.

Livni az utóbbi hónapok erőszakhullámának bemutatásakor kifogásolta a terror elkövetőihez és áldozataihoz való azonos viszonyulást, hogy a halálesetek nél nem mutatják be a halálukhoz vezető körülményeket, hogy nem különítik el a halottak közül a merénylőket.

A kneszet ülésén a hadsereg és a rendőrség szóvivője elismerte, hogy gondok vannak az információk időben történő átadásával, és a téves hírek kijavíttatásának sincs kidolgozott folyamata.

MTI/Shiri Zsuzsa

Ahol kilátóról figyelik a háborút, és a játszótér is óvóhely

Szíriában megsebesült civileket és katonákat kezelnek egy északizraeli kórházban, míg délen, a Gázai övezetnél még a buszmegállókat is úgy építik meg, hogy egyben óvóhelyként is szolgáljanak. Helyszíni riportunk Izraelből, az országból, amelynek a szír rendezés a rossz vagy kevésbé rossz közötti választást jelenti.

Milyen lehet úgy óvodába járni, hogy a játszótér fele ötven centiméter vastag betonból épített óvóhely, mert így akár tíz másodperc alatt is elérhető? Milyen lehet úgy élni, hogy hétfőtől péntekig naponta harmincszor van légiriadó, és este inkább az óvóhelyen ágyazol meg, hogy néhány órát alhass a gyermekeiddel? Milyen lehet úgy iskolába menni reggelente, hogy a buszt egy olyan megállóban várod, amit a biztonság kedvéért óvóhelynek is építettek? Igaz, legalább szép, színes graffitiket festettek a falaira.

A legfinomabb humusz

A Gázai övezettől alig pár száz méterre fekvő Ha’hshara kibuc lakói rendszeresen így élik mindennapjaikat. A kibuc legszélső házaitól alig néhány méterre több méter magas betonfal áll a palesztin mesterlövészek ellen, azon túl nem messze a Gázai övezet. Ahol a legtöbb gyerek és fiatal a normális élet kilátásának legcsekélyebb esélye nélkül nő fel.

Talán ez az egy, amiben a betonfal mindkét oldalán egyetértenek. Na meg abban, hogy – és ezt kibucbeli kalauzunk mesélte – régen Gázában lehetett kapni a környék legjobb humuszát. A főtt, őrölt csicseriborsóból készült étel vallástól, nemzetiségtől függetlenül népszerű a Közel-Keleten, és a 70-es években még simán átjártak az izraeli családok is Gázába, az ottani éttermekbe. „Én még emlékszem ezekre az időkre, igaz, hogy kisgyerek voltam, de most abban bízom, hogy valamikor az én gyerekeim is átmehetnek egyszer Gázába humuszt enni” – mondta kísérőnk.

Jelenleg egyvalami köti össze fizikailag Izraelt a Gázai övezettel: az alagutak, amiket a Hamász ás. Bár még egy izraeli kormánytisztviselő is azt mondta nekünk, jelenleg nem reális annak a veszélye, hogy a terrorszervezet alagutakon keresztül hajtana végre támadásokat izraeli állampolgárok ellen, a kibuc lakóinak meggyőződése, hogy a Hamász célja olyan alagutak kiépítése, amikben motorral is lehet közlekedni, majd ezekkel végrehajtani egy túszejtő akciót, amiben főleg izraeli gyerekeket hurcolnának el. Kísérőnk közben hosszan beszélt arról, hogy az egyetlen, amit szeretnének: békében élni a fal túloldalán lakókkal.

Hogy ez mennyire távoli, azt nem is példázhatná más jobban, mint az, ahogy a kereskedelmi forgalom megy az övezet és Izrael többi része között. A Kherem Shalom határátkelő leginkább egy hatalmas vámudvarra emlékeztetne – ha nem volna itt is minden nyolc-tíz méter magas betonfallal körülvéve, és nem botlanánk lépten-nyomon géppisztolyos biztonsági őrökbe. Akik amúgy meglehetősen unottan flangálnak fel-alá a létesítmény területén, egyikük el is mondja, hogy nem is emlékszik, mikor kellett a rendszeres lőgyakorlatokon túl használnia a fegyverét.

Farmerjával, kockás ingével és hosszú, lófarokba kötött hajával az átkelő vezetőjét, Ami Shakedet is inkább néznénk egy sörét kortyolgató hippinek a tel-avivi tengerparton, mint a Védelmi Minisztérium tisztviselőjének. Rajta kívül mindenki más civil, a kormány magán biztonsági cégekre bízta az átkelő működtetését. Így polgári alkalmazottak azok az áruátvizsgálók is, akik között – főleg ebben a környezetben – meglepően sok a csinos, húszas évei elején járó lány.

Ingajáratban

A metódus a következő: amikor egy izraeli kamion a határátkelőhöz érkezik, egy betonfallal körülvett udvaron lepakolják a rakományt, majd tüzetesen átvizsgálják, bombakereső kutyákkal is. Ha minden rendben, akkor jön egy másik kamion, de ez csak a négyszáz méter széles senki földjén viszi át a rakományt, a Gázai övezetnél ismét átrakják az árut – egy palesztin kamionra, az viszi tovább.

Lassú és drága módszer, de a biztonság ezt követeli. Még az élő állatokat is átterelik egy másik járműre, és közben igyekeznek minél jobban megfigyelni őket. Ami Shaked szerint még nem fordult elő, hogy valaki mondjuk egy tehén beleibe próbált volna valamit elrejteni.

A határátkelőtől átlátni Egyiptomba is – a forgalmat viszont lezárták, mióta a Sínai-félszigeten gyakorlatilag törvényen kívüli állapotok alakultak ki az iszlám szélsőséges fegyveres csoportok miatt. Ugyanígy nincs átjárás már régóta a Libanonnal és a Szíriával szomszédos határokon sem. Izraelben bárhova megyünk, abszurd módon találkozhatunk a háború és a béke, a normális életre való törekvés és az állandó fenyegetettség érzetével.

Nincs ez másképp az ország északi részén sem. Amely a természeti környezet szempontjából rengeteg látnivalót, erdőkkel borított hegyeket, remek túrázási, kempingezési lehetőségeket kínál. Az egyik ilyen hegy tetejére épített kilátóról már bőven átlátni Libanonba.

Abba az országba, amely Magyarországénál hatszor kisebb területén próbál megbirkózni egymillió szíriai menekült ellátásával, miközben területét már régóta geopolitikai játszótérnek használja Irán, Szíria, vagy éppen Szaúd-Arábia is. Az Irán által támogatott Hezbollah pedig gyakorlatilag államként működik az egyre kevésbé létező libanoni államban, melynek támogatását nemrég szüntette meg a szaúdi kormány.

Nem mintha Izrael persze egy percig is lelkesedett volna a szaúdiak effajta aktivitásáért, de így már az a veszély is fenyeget, hogy végletesen eltolódnak az erőviszonyok a Hezbollah javára. A síita terrorszervezet már így is nagyjából százezer rakétát halmozott fel tartalékként izraeli biztonsági értesülések szerint, afelől pedig senkinek nincs illúziója, hogy kik ellen akarják majd bevetni őket. Nem véletlen, hogy a védelmi minisztérium illetékesei kitérő választ adtak a kérdésemre, miszerint mi történne szerintük, ha Libanonban összeomlana az államszervezet, és az egymillió menekült egy része esetleg Izrael felé venné az irányt.

„Azért a szíriai polgárháborút és a libanoni, gázai helyzetet elnézve, bárki felteheti magának a kérdést: mi lenne a biztonságunk szempontjából, ha annak idején kivonulunk a Golánról és a Nyugati Partról is” – mondta nem minden irónia nélkül egy külügyminisztériumi illetékes, amikor rövid helyzetértékelésre kértük. Szerinte Izrael számára jelenleg csak rossz és kevésbé rossz forgatókönyvek körvonalazódnak Szíriában: Irán és Bassár el-Aszad is szerepet kaphat a jelek szerint az ország jövőjének alakításában. Tel-Aviv számára mindkettő fenyegetést jelent, miközben a szövetséges Jordániából is egyre aggasztóbb hírszerzési információk érkeznek az iszlamizmus erősödéséről.

Jordániával egyébként jelenleg kifejezetten erős a titkosszolgálati kapcsolat, így az izraeli szervek sok fontos információhoz jutnak – a már idézett, név nélkül nyilatkozó illetékes szerint ugyanez a helyzet Törökországgal, az Európai Unióval és ezen belül Magyarországgal is.

Hadikórház

A Golán-fennsíktól és a Galileaitótól alig pár kilométerre fekszik Safed városa. A lakók biztosan jobban örülnének neki, ha a környék szépsége, a jó borok miatt kerülnének be a nemzetközi hírekbe, most azonban úgy áll a helyzet, hogy a legtöbb külföldi újságíró azért jön ide, mert itt működik az a kórház, melyben a szíriai polgárháború sebesültjeit látják el.

Ápolnak itt katonákat és civileket egyaránt, mégpedig az izraeli állampolgárságú betegekkel közös kórtermekben. Hogy hogyan kerülnek ide, arról egy fiatal katonalány beszélt – ő egyébként bostoni születésű, ott is végezte el az orvosi egyetemet, utána döntött úgy, hogy Izraelben fog letelepedni.

A szír határ menti településekről gyalog, kézben viszik a két országot elválasztó szögesdróthoz a sebesülteket, akiket aztán az izraeli katonák tesznek mentőautóba és visznek kórházba. Hogy a szírek honnan tudják, kit, mikor, hova kell vinni, és hogy az izraeli katonák honnan lehetnek biztosak abban, nem valamilyen csapdát készítenek nekik elő egy-egy ilyen alkalommal, arról senki nem akart beszélni. Legyen elég annyi, hogy a rendszer működik valahogyan.

A sérülések legtöbbje repesz okozta végtagvesztés vagy durva roncsolódás, utóbbi esetben egészen elképesztő módszerekkel próbálnak segíteni a sebesülteken egy Belorusszia ból származó főorvos vezetésével. Egy fiatal férfinak például gyakorlatilag elvitte a jobb térdízületét egy repesz, a „maradékból” úgy növesztettek vissza egy másikat, hogy 90 fokban előrehajlították a lábszárat, így a megmaradt részek érintkezésbe kerültek egymással, és megindult az ízület regenerálódása.

A folyamat hónapokig tartott, ez alatt az idő alatt olyan speciális sínben volt a sérült láb, aminek helyzetét egy 12-es villáskulccsal lehetett állítani – minden nap néhány millimétert. A páciens végül a saját lábán távozott és tért vissza Szíriába. A 12-es csavarkulcs azóta is emlékként fekszik a főorvos asztalán.

vs.hu / Kósa András

A háttérben már Szíria – néha kilátóról lehet figyelni a háborút

VALLÁSI ROVAT

Rásbi és Lág BáOmer – 12 év a barlangban

Peszách és Sávuot ünnepe között van az omerszámlálás, melynek során hétszer hét napot számolunk. Ennyi idő telt el ugyanis az Egyiptomból való kivonulás és a Tóra adása között. Az a tény, hogy egyenként számoljuk a napokat, azt mutatja, hogy éppen ennyi napra volt szükség ahhoz, hogy erre a szellemi élményre a nemrég felszabadult rabszolganép képes legyen felkészülni. Ezekben a napokban haltak meg Rabbi Akiva tanítványai, a hagyomány szerint azért, mert nem tisztelték egymást megfelelően, így ebben az időszakban különböző gyászos szokások érvényesek. Azonban a 33. napon megszakadt a járvány, így ennek a napnak örömteli jellege van. Ez Lág BáOmer (mivel a lámed-gimel héber betűk számértéke 33).

Emellett további jelentősége a napnak, hogy a kabbalista hagyomány szerint Rásbi, azaz Rabbi Simon bár Jocháj, a II. Szentély pusztulása idején élt híres tannaita rabbi is éppen ezen a napon halt meg, és meghagyta, hogy örvendjünk ilyenkor. Ezt hívják úgy, hogy „hilulá deBár Jocháj", szó szerint Bár Jocháj örömnapja. Noha az utóbbi időben több nagy rabbi is vitatja azt a tényt, hogy valóban aznap halt volna meg, mivel némely kéziratok alapján arra lehet következtetni, hogy az erről szóló források nem eléggé pontosak (néhol az van írva, hogy „Rásbi semét bo bájom" – aznap halt meg, máshol „Rásbi számách bo bájom" – örvendezett azon a napon). Bármelyik változat legyen is azonban a helyes, a Bár Jocháj örömnapja megnevezés mindkét vélemény szerint megfelelő.

Ebből az alkalomból nézzük meg a Talmudban a Rásbiról szóló talán leghíresebb tanítást. Amikor a római üldöztetés elől menekülnie kellett, 12 évet töltött fiával egy barlangban. Ezt az időt szinte teljes egészében a Tóra tanulmányozására tudták fordítani. Ezért történhetett, hogy amikor a veszély elmúltával kijöttek a barlangból, és azt látták, hogy az emberek szántanak-vetnek, ahelyett, hogy ők is a Tórát tanulnák, haragjukban tekintetük felperzselt mindent, ahová csak pillantottak (Sábát 33b). Ezután – isteni utasításra – 12 hónapra vissza kellett térniük a barlangba, és miután ismét kijöttek, sokkal nyugodtabban reagáltak az őket körülvevő világra.

„Útjai kellemes utak, és minden ösvénye békesség." (Példabeszédek 3:17) Így ír Salamon király a Tóráról. Ha ez valóban így van, akkor hogyan lehetséges, hogy nem a békességet és a mindenki felé irányuló szeretetet tanulta ki Rásbi és fia a Tórából az alatt a sok év alatt, amit a barlangban töltöttek? Elsőként azt kell megérteni, hogy igazuk volt-e egyáltalán a kritikájukban. Hiszen mi rossz van abban, hogy az emberek szántanak-vetnek? Az Atyák tanításaiban így áll: „mindenki, aki magára veszi a Tóra jármát, leveszik róla a fáradságos munka jármát, és mindenki, aki leveti magáról a Tóra jármát, rárakják a fáradságos munka jármát" (Ávot 3:5). Ez alapján a sok fáradságos munka, amit az emberek végeztek, mutatta Rásbi és fia számára, hogy nem tulajdonítottak kellő fontosságot a Tórának. Ettől azonban még további megértésre szorul, hogy miért kell ilyen látszólag intoleráns, türelmetlen módon tekinteni másokra. Miért nem alkalmazzák a „pozitív megítélés" szabályát, miszerint minden embert az előnyös oldaláról kell megítélni (Ávot 1:6)?

Az előnyös megítélésről sokan azt gondolják, hogy mindenkiről mindig pozitívat kell feltételezni. Ez egyáltalán nem így van. A zsidóságban nagy szerepe van a realisztikus gondolkodásnak. Ha valakit ismerek, és tudom, hogy mik az erősségei és gyengeségei, akkor ezek felett nem lehetséges szemet hunynom. Nem tehetek úgy, mint aki nem veszi észre a másik ember hiányosságait, hiszen ezekkel kell kalkulálnom, ha segíteni akarom őt, vagy együtt akarok dolgozni vele. Rábénu Joná (12. századi bölcs) mondja a fenti tanításra írt magyarázatában, hogy a legtöbben azt gondolják az igaz emberekről, hogy mindenkiről csak jót gondolnak. „Mivel nem tudják, hogyan kell rosszat csinálni, ezért nem ismerik a gonoszok útját, mert nem értik meg azokat, akik ezt teszik." Tehát képtelenek belehelyezkedni a gondolkodásukba. De ez tévedés, éppen az ellenkezője az igaz: ezek az emberek képesek arra, hogy a legpontosabban beazonosítsák a másik ember jellemvonásait (hiszen nekik szükségük volt a tiszta gondolkodásra ahhoz, hogy saját maguk személyiségét jóvá alakíthassák). A pozitív megítélés nem azt jelenti, hogy nem vesszük észre a negatív tényezőket, hanem azt, hogy a pozitívakra is nyitott szemmel járunk. Azaz nem szűklátókörűek leszünk tőle, hanem éppen ellenkezőleg, tágabb képre nyílik rálátásunk.

Így elképzelhető, hogy Rásbi és fia a Tóra tanulása által valóban olyan magas szintre jutottak, hogy egyből átláttak az emberek hiányosságain, és kritikus szemmel nézték őket. Tehát helyesen állapították meg, hogy az emberek elhanyagolták a Tóra tanulását. Végül mégis vissza kellett menniük a barlangba. Kijött egy égi hang, és azt mondta nekik: „azért jöttetek ki, hogy elpusztítsátok a világomat?" Ebből a történetből kiderül, hogy ha teljesen objektíven lennénk képesek szemlélni a világot, akkor lehet, hogy sok minden volna, amit nem tartanánk érdemesnek a létezésre. Sok szórakozás, fényűzés, érdemtelen célok, melyekbe energiáink jelentős részét fektetjük, talán mindmind olyan dolgok, melyeket egy magasabb perspektívából nézve megbánnánk. Ha biztosan meggyőződhetnénk arról, hogy létezik olyasvalami is, amivel tényleg érdemes foglalkoznunk, ez tovább erősítené ezt az érzésünket. Rásbi és fia így éreztek. Azonban az utolsó szó mégis a türelemé. Ők egy olyan világban éltek, ahol a célok tiszták, a fejlődés gyors, és minden percnek értéke van. Mások számára azonban gyakran évtizedekig kell várni egyetlen megvilágosult felismerésre.

Szántó-Várnagy Binjomin Zeév
binjomin.hu

Tóraköszöntés Portóban

Portóban kétszáz zsidó ünnepelt a Mekor Hajim zsinagógában az egyik szombatfogadáson, ugyanis a közösség új tóratekerccsel gazdagodott. A tórát Jeruzsálemben kezdték el írni, Londonban fejezték be.

Az eseményre tizennégy országból érkeztek vendégek, többek között Izraelből és Törökországból. (A zsinagóga a legnagyobb az Ibériai-félszigeten, 1938-ban fejezték be építését. A négyszintes épületben múzeum is működik, mely a helyi zsidóságot mutatja be. Sok észak-portugál iskoláscsoport keresi fel, hogy a diákok megismerkedjenek a zsidó vallással, történelemmel.)

A város zsidósága abban bízik, hogy a portugál országgyűlés által elfogadott törvény hatására a 15. század végén kiűzött szefárd zsidók számos leszármazottja fog letelepedni Portóban. (E törvény szerint az folyamodhat portugál állampolgársághoz, aki bizonyítani tudja, hogy családja tagja volt hazája valamelyik zsidó közösségének, valamint rendelkezik portugál felmenőkkel. A hivatalos válaszra általában hat hónapot kell várniuk a kérelmezőknek.) 2015 októberéig a kétszáz kérelmezőből mindössze három kapta meg az állampolgárságot. Decemberig összesen huszonnyolc országból adtak be kérelmet, a kérelmezők 68%-a Törökországból keresi fel az üggyel foglalkozó hivatalokat.

Napjainkban körülbelül száz zsidó él a portugál nagyvárosban, akik tizenhét országból érkeztek ide. A közösség szoros kapcsolatot ápol a londoni ortodoxiával, támogatásuknak köszönhetően már minden héten rendeznek szombatfogadást. A portói zsidó közösség szeretne létrehozni egy izraelita temetőt a külvárosban, illetve egy vallásos zsidó iskolát is.

Miklós Dóri / Zsblog

Maccabi VAC-pólós Los Angeles vörös szőnyegén

A magyarországi zsidó sporttal régóta foglalkozó újságíró számára kegyelmi pillanat, amikor olyan riportalanyra akad, aki a „civil" életben is kiválóan teljesít. Ilyen *Rajna Gábor,* a Maccabi VAC vízipólócsapatának centere, a tavalyi berlini torna ezüstérmese, aki egyben az Oscar-díjas Saul fia producere, és aki producertársával, *Sipos Gáborral* március 15-e alkalmából a Magyar Érdemrend középkeresztje (polgári tagozat) kitüntetést kapta.

A napokban munkahelyén, a Laokoon Filmgroup tágas újlipótvárosi irodájában találkoztunk. Mivel Rajna Gábor előbb volt vízilabdás, mint producer, beszélgetésünket is sportpályafutásával kezdtük.

– Édesapám – aki holokauszttúlélők gyermeke – 8 éves koromban vitt le az uszodába. Ő a 70-es évek orvosegyetemi sikercsapatában, az OSC-ben vízilabdázott. Olyan világklasszisokkal játszott, mint Szívós István, Konrád Ferenc vagy Bodnár András, akik aztán szintén orvosok lettek. Apám pszichiáter, az epilepszia gyógyításának országos hírű szaktekintélye. Sikeressége mindenképpen a példaképem. Apám máig imádja választott sportágát, unokái közül ötöt is errefelé terelgetett.

Én a BVSC-ben kezdtem – folytatja –, majd 11 éves koromtól 19 éves koromig az Újpestben játszottam. Közben tagja lettem az ifiválogatottnak. Itt aztán megint az apám szólt bele jótékonyan az életembe, mert a hajnali edzések után bizony erősen lankadt a figyelmem a gimnáziumban, ahová jártam. Márpedig a Berzsenyi a magyar pedagógia egyik zászlóshajója volt. Még játszottam az Újpestben, amikor újoncként belépett közénk két legenda, a később három olimpiai bajnokságot szerzett Varga Zsolt és Benedek Tibor. Aztán felnőtt játékosként elkezdtem – hogy költőien mondjam – Odüsszeiámat az OB II-ben, a sportág – egyébként színvonalas – másodosztályában.

– Hogy kerültél a Maccabi VAC közelébe?

– Valamikor 2010 körül kerültem baráti kapcsolatba Jusztin Ádámmal, a zsidó sportegyesület vezetőjével. Elhatároztuk, hogy az egyébként hagyományos vízilabdát, amely az elmúlt időben szüneteltette magát, visszacsempésszük a Maccabi VAC palettájára. Lázasan kerestük a játékosokat, és 2011-re összeállt egy tabló, úgyhogy meg lehetett kezdeni a felkészülést a 2013-as Maccabi Világjátékokra, amelyet hagyományosan Tel-Avivban rendeznek. Itt az újonc csapatunk bronzérmet nyert. Tavaly a jeles időpontban megrendezett berlini Európai Makkabiádán már másodikok lettünk. Jövőre a soros játékokon és két évvel később a tervezett budapesti európai versenyeken az aranyérmet szeretnénk megszerezni.

– Most 43 éves vagy, egy nagyon stresszes terület gazdája. Hogyan tudod összeegyeztetni a sportot a munkáddal?

– A Maccabi VAC vasárnaponként a Honvéd Tüzér utcai uszodájában edz. Ennyi elég, hiszen minden játékosunk valamelyik egyesületben játszik. Nekem úgy kell ez a vasárnapi program, mint az oxigén. Ez számomra hobbi, közösségi élmény, barátság, sport, viselkedés egy közösségben. S amikor a brüggölőben ellazulva beszélgetünk, poénkodunk, zrikáljuk egymást, az maga a stresszoldás, a regenerálódás, a legjobb gyógyszer. Ha egy-két hétig kénytelen vagyok ezt kihagyni, hiányérzetem, elvonási tünetem van. Egyébként a Budapesti Vízilabda Szövetség nemrég szeniorbajnokságot indított. Ebbe is beneveztünk.

Már nem vagyunk gyorsak, dinamikusak, de szépen, látványosan játszunk. Boga dzsonito, ahogy a brazilok a szép focit nevezik.

– Akkor szóljunk most a dicsőséges Saul fiáról.

– Kezdem a kályhától. A gimnázium után, ahol olyan szakon végeztem, felvettek az ELTE olasz szakára. A diploma megszerzése után a pasaréti Filmgyár Focus Filmstúdiójába kerültem, egy nagyszerű filosz, Sipos Áron keze alá. 8–10 évig foglalkoztam az olasz filmkapcsolatokkal. Azt is mondhatnám, bedolgoztam magam ebbe területbe. A Focus Filmnél jöttem össze Sipos Gáborral, a főnököm fiával. Elhatároztuk, hogy saját produceri irodát nyitunk, és sikeresek leszünk.

– Na de ilyen gyorsan, ilyen hamar a csúcsra... Az Oscar-díj a filmvilág világbajnoksága!

– Ehhez persze kellett az évtizedes tapasztalatunk. Egy jó forgatókönyv, egy kiváló rendező, operatőr, egy fantasztikus főszereplő és sok-sok más meg pénz, amit a producereknek kell előteremteni. Az anyagi támogatást javarészt a Nemzeti Filmalaptól kaptuk. Kisebb részben kockázati tőkeként a saját pénzünk is benne volt.

Amikor a film elkészült és elindítottuk, akkor hoztunk egy alapvető döntést. A Berlinale helyett Cannes-t céloztuk meg. Helyes döntés volt, hiszen a cannes-i győzelem nagyon jó belépő volt Amerikába. A Golden Globe-díj pedig tovább repítette filmünket az Oscar felé. De addig embertelen háttérmunkát kellett végeznünk, meg kellett győznünk Amerikát a Saul sikeréről, egyediségéről, kitüntetett helyéről a holokauszttal foglalkozó filmek között. Olyan volt ez szellemileg, fizikailag, mint egy ottani elnöki kampánykörút. Egyszóval szép, izgalmas, felemelő és roppant fárasztó.

– De a siker, gondolom, mindenért kárpótolt benneteket.

– Igen, maximálisan.

– Hallottam már a közös munka folytatásáról Nemes Jeles Lászlóval.

– Belekezdtünk. Évszázaddal ezelőtti történetről van szó. Többet nem mondhatok róla.

– Bizonyára úgy vagy vele, mint a vízilabdacsapatod titokban tartott győztes taktikájával.

– Pontosan.

Molát Ferenc

A Polin az első helyen

A Varsóban 2014 októberében megnyílt Lengyel Zsidók Történeti Múzeumát (Polin) választották a 2016-os év európai múzeumának – adta hírül az MTI.

Az Európai Múzeumi Fórum (EMF) zsűrije az észak-spanyolországi Tolosa városában rendezett díjátadó gálán jelentette be döntését.

A zsűri 24 ország 49 jelöltje közül választotta ki az év múzeumát. A második világháború alatt a németek által létesített, majd földig rombolt varsói gettó szívében épített múzeum több mint 4 ezer négyzetméteren mutatja be a lengyelországi zsidó közösség több mint ezeréves múltját.

Az állandó kiállítást nyolc galériában rendezték be, ahol csaknem száz eredeti történelmi tárgyat mutatnak be, köztük egy fából épült zsinagóga mennyezetének másolatát. A múzeum a lengyel kormány, a varsói önkormányzat és nem kormányzati szervezetek együttműködésével valósult meg.

Az intézmény nagyon nagyszámú és különféle látogató számára biztosít egyfajta elmélyülést ahhoz, hogy szembenézzen azzal és megvizsgálja azt fontos kérdést, hogyan szakad meg egy olykor terhes együttélés és változik hirtelen a lakosság szinte teljes kiirtásává, egy kultúra megsemmisítésévé – indokolta döntését az EMF zsűrije.

APRÓ-HIRDETÉS

VEGYES

Újlipótvárosban garzonlakás turistáknak kiadó. Tel.: 226-4109.

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő–szerda 15–16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés miniimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdental.hu és www.mini-implantatum.hu

Tóthné Hűvös Katalin fogtechnikus mester. Fogsorok, hidak készítése, javítása soron kívül. Fogszabályozó, fogfehérítő. Fogászati háttér biztosított. Szolid árak. Mozgáskorlátozottakhoz házhoz megyünk. Hétvégi ügyelet. 1013 Bp., Krisztina krt. 51. fszt. 1. Déli pályaudvarhoz közel. 06-30-222-3016, 06-1-356-9372.

Színes és fekete-fehér nyomtatás, másolás, plakátnyomtatás, könyvnyomtatás, névjegykészítés a Mammut I.-ben, (III. em. 312-es üzlet), a II. és VI., kerületben. Messinger Miklós, 06-20-934-9523, www.rcontact.hu

Itt a tavasz, vár Izrel és a Sar-El program, gyere velünk önkéntesnek! Csoport indul: június 5.–9. További információ: Deutsch János, +36-20-233-8454, janos.deutsch76@freemail.hu, vagy az Izraeli Kulturális Intézetben minden kedden, 16–17 óra között.

Centrumban lévő, nívósan berendezett, panorámás lakás turistáknak kiadó. napfenyeskenyelem@gmail.com

Kastélyok berendezéséhez vásárolok festményeket, **ezüsttárgyakat,** étkészletet, cukordobozt, tálcát stb., Kovács Margittól kerámiákat, herendi, porcelánokat, régi álló-, fali-, asztali órákat, bútorokat, márványszobrokat stb. Teljes hagyatékért első vevőként a legmagasabb árat fizetem készpénzzel. Értékbecslés díjtalan. 06-20-280-0151.

Eladó a Dohány utcában, zsinagógához közel, téglaépítésű, liftes házban 80 m^2-es, 2. emeleti, kettő + két félszobás, felújítandó lakás. 06-70-613-3101.

Ápolónő idősgondozást, ápolást vállal, ha szükséges, csak éjszakát is. Referencia: többéves munka lipótvárosi családnál. Tel.: 06-30-989-4398.

24 órás idősgondozást vállal Budapesten leinformálható, középkorú ápolónő. Tel.: 06-20-316-1087.

Idős úr vagy hölgy gondozásában segítséget nyújtana egyedülálló, özvegy, gyermektelen, 60-as hölgy. 06-20-484-5388.

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829
E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu
Főszerkesztő: Kardos Péter
Olvasószerkesztő: Gábor Zsuzsa
Kiadótulajdonos: Mazsihisz
Előfizetési díjak:
Belföldön: 1 évre 4800 Ft
Külföldre 6800 Ft/év
USA és Izrael: 7500 Ft/év
Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.
OTP bankszámlaszám: 11707024-22118480
OTP SWIFT kód: (BIC) OTPVHUHB
IBAN: HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.
Postacsekk: 11707024-22118480
Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(40)-56-56-56-os kékszámon.
Szedés, tördelés: WolfPress Nyomdaipari Kft.
Nyomdai munkák: mondAt Kft., www.mondat.hu
Felelős vezető: Nagy László
ISSSN 0133-1353

Mártír-istentiszteletek 2016

Május 29.

Baja	11.30	Ady E. Könyvtár
Nagykanizsa	10.30	zsinagóga
Szarvas	10.30	temető
Kiskőrös, Kecel	15.00	Frankel L. úti zsinagóga
Soltvadkert, Jánoshalma		
Pásztó	10.00	volt zsinagóga fala
	10.30	emléktábla
	11.00	temető

Június 5.

Devecser	11.00	temető
Kiskunhalas	11.00	zsinagóga
Kecskemét	15.00	temető
Mosonmagyaróvár	14.00	temető
Balassagyarmat	11.00	temető
Eger	15.00	temető
Kispest	11.00	temető
Révkomárom	10.30	temető
Nagymegyer	17.00	emlékmű
Zalaegerszeg	10.30	volt zsinagóga
	12.00	temető
Szentes	11.00	temető
Hatvan	11.00	temető

Június 19.

Salgótarján	11.00	temető
Nyíregyháza	10.00	emlékmű és temető
Székesfehérvár	11.00	temető
Kápolnásnyék	15.00	temető
Esztergom	11.00	temető
Sárbogárd	16.00	temető
Nagykáta	10.30	temető
Tata	10.00	temető
Tatabánya	14.00	temető
Gyöngyös	11.00	temető

Június 26.

Szolnok	14.00	zsinagóga
Szécsény	11.00	temető
Békéscsaba	15.00	temető
Veszprém	10.30	városi emlékmű
Gyula	13.30	temető
Dombóvár	14.00	zsinagóga
Kaposvár	11.00	temető
Miskolc	11.00	avasi temető
Szeged	10.00	Cserzy Mihály utca
	11.00	Jósika u. 10.
Hódmezővásárhely	16.30	temetõ
	17.30	zsinagóga udvara
	18.00	zsinagóga

Június 28. kedd

Vác	10.00	történelmi sírkert

Július 3.

Cegléd	09.30	imaház
Győr	11.00	temető
Nagykőrös	11.30	zsinagóga
Pécs	10.30	zsinagóga
Szekszárd	10.30	Művészetek Palotája
Sátoraljaújhely	15.00	temető
Karcag	11.00	temető
Keszthely	11.00	zsinagóga
Jászberény	11.00	temető
Soroksár	09.15	temető
Erzsébet	10.15	temető
Csepel	11.30	temető
Szombathely	11.00	temető
Tapolca	14.00	Csányi u. emléktáblánál koszorúzás, temető

Július 10.

Sopron	11.00	temető
Debrecen	10.00	temető

Július 17.

Pápa	10.00	zsinagóga

Július 24.

Rákospalota, Pestújhely, Újpest	18.00	újpesti zsinagóga

A további időpontokat folyamatosan közöljük. Kérjük olvasóinkat, hogy az időpontokat, helyszíneket rendszeresen kísérjék figyelemmel, mert változás lehetséges.

IMAIDŐK

Templomok	Péntek este Máj. 20.	Szombat reggel Máj. 21.	Péntek este Máj. 27.	Szombat reggel Máj. 28.
Dohány	18.00	9.30	18.00	9.30
Frankel L. út 49.	18.30	10.00	18.30	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	18.30	9.30	18.30	9.30
Thököly út 83.	18.30	9.00	18.30	9.00
Hunyadi tér 3.	19.00	9.00	19.00	9.00
Bethlen tér 2.	19.15	9.30	19.15	9.30
Nagyfuvaros u. 4.	19.00	8.00	19.00	8.00
Scheiber S. u. 2.	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	20.10	8.00	20.20	8.00
Alma u. 2.	18.30	9.00	18.30	9.00
Kórház (Amerikai u. 53.)	17.30	7.30	17.30	7.30
Páva u. 39.	18.00	9.30	18.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	19.00	9.00	19.00	9.00
Berzeviczy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.30	9.00	18.30	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Dessewffy u. 23.	20.10	9.00	20.20	9.00
Teleki tér 22. (szefárd)		8.45		8.45
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	17.30		17.30	
Vidéken				
Vác (Eötvös u. 3.)	18.00		18.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	18.00		18.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	19.50	8.00	20.00	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	19.50	8.00	20.00	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	18.00	8.00	18.00	8.00
Pécs (Fürdő u. 1.)	18.30	10.30	18.30	10.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	18.00		18.00	
Szombathely	18.00		18.00	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	18.00		18.00	
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	18.00		18.00	
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	18.00		18.00	

NAPTÁR

Május 20. péntek	Ijjár 12.	Gyertyagyújtás: 8.02
Május 21. szombat	Ijjár 13.	Szombat kimenetele: 9.19
Május 26. csütörtök	Ijjár 18.	Lág báomer
Május 27. péntek	Ijjár 19.	Gyertyagyújtás: 8.10
Május 28. szombat	Ijjár 20.	Szombat kimenetele: 9.28

Megemlékezés Újbudán

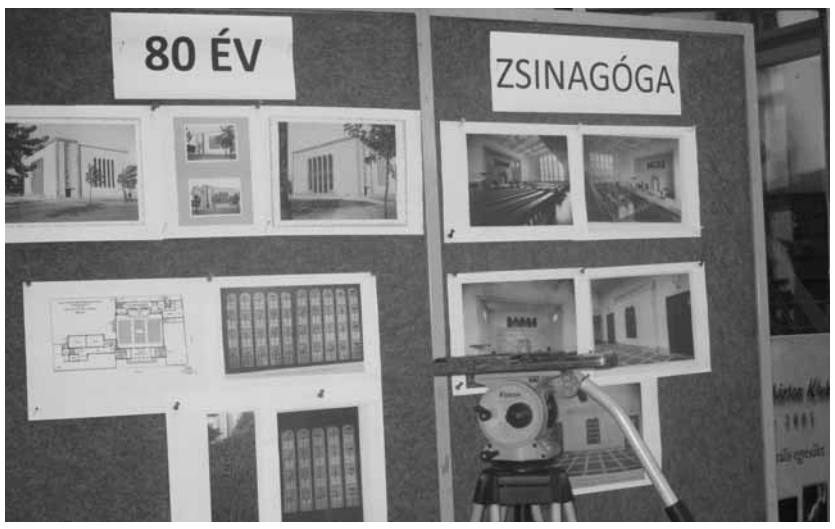

A Bocskai úti egykori zsinagóga mártírjaira emlékeztek az épületben lévő emléktáblánál. Az ünnepségen a hívek mellett megjelent *Hoffmann Tamás* polgármester, *Gyorgyevics Miklós* tanácsnok, *Vida Zsolt* volt egyházügyi tanácsos, *Simon Péterné* egyházügyi referens, *Lovas András* vezető református lelkész, *Urr Ipoly* ciszterci plébános, valamint *Kirschner Péter,* a Mazsike elnöke és *Verő Tamás* rabbi. Ott volt *Novák Mária,* a zsinagóga társtervezőjének, Novák Edének az unokája is.

A megnyitóbeszédet *Halmos Gábor,* a körzet korábbi elnöke tartotta. *Kovács Gábor,* aki gyermekkorától a zsinagóga látogatója volt, megemlékezett a közösséget egy viharos negyedszázadon keresztül összetartó egykori vallási vezetőkről és a hűséges hívekről. *Radnóti Zoltán,* a Rabbitestület elnöke, délbudai rabbi beszélt a templom alapításának nyolcvanadik évfordulójáról és azokról a törekvésekről, amelyek a magyar zsidóságot és a Mazsihiszt ma jellemzik. Felszólalt Lovas András református lelkész, továbbá *Koncz Gábor* és *Juhász Nagy Ágnes,* az épületben működő TIT Stúdió jelenlegi és korábbi igazgatója is. A gyászimát *Nógrádi Gergely* kántor recitálta. Az ünnepség hagyományos részeként Kovács Gábor és Halmos Gábor megkoszorúzták a 2004-ben felavatott emléktáblát, és a megjelentek meggyújtották az emlékezés lángjait.

A program befejezéseként *Fehérvári Zoltán* művészettörténész ismertette a budai zsidó templomok történetét és a Bocskai úti zsinagóga építésének körülményeit. A TIT Stúdió a nyolcvanadik évfordulót az építési terveket bemutató kiállítással köszöntötte, amit a megemlékezésen részvevők meg is tekintettek.

K. G.

Randolph L. Braham: A népirtás politikája

Szerkesztőségünk kedves küldeményt kapott *Békési Anitától,* a Park kiadó PR- és kommunikációs menedzserétől. Tartalma a nagyszerű kutató, *Randolph L. Braham* kétkötetes műve, amely a Holokauszt Magyarországon sorozatnak A népirtás politikája címmel megjelent darabja. Az átdolgozott kiadás ezúttal is rendkívül nagy ismeretanyagot közöl a 20. századik legnagyobb borzalmáról, a soáról.

Zsidó Művészeti Napok Budapesten

A május 28. és június 14. között zajló összművészeti esemény komoly- és könnyűzenei koncerteket, színházi és irodalmi programokat, filmeket és táncelőadásokat is kínál, neves művészek fellépésével.

A magánkezdeményezésként létrejött új rendezvénysorozat budapesti sajtótájékoztatóján *Vadas Vera* alapító igazgató betegsége miatt nem tudott jelen lenni, de üzenetében kiemelte: a korábbi Zsidó Nyári Fesztivál helyett a BZSH-Mazsihisz hatáskörében már tavaly is megszervezett Zsidó Kulturális Fesztivál és a Zsidó Művészeti Napok is várja a közönséget. Hangsúlyozta: a két rendezvény nem versenytársa egymásnak. Az időpont kiválasztásáról megjegyezte: abban a hónapban van

Izrael függetlenségi hónapja is, ezért a jövőben is ekkor fogják kezdeni a rendezvényt.

Ilan Mor, Izrael magyarországi nagykövete hangsúlyozta: a magyar zsidó kultúra szerves része a magyar kultúrának. A művészeti fesztivál hidat fog építeni a társadalom bizonyos részei között. Mint mondta, a fesztivál zárónapján maga is fellép: író-olvasó találkozón fog felolvasni héber verseket egy antológiából. Kiemelte: a verseken keresztül megismerheti a közönség a 68 éves Izraelt.

A rendezvény több helyszínen – köztük a Zeneakadémián, az Uránia Nemzeti Filmszínházban, az Átrium Film-Színházban, a BMC-ben, a Gödör Klubban és a Mazel Tovban – valósul meg. Az eseménysorozathoz vidéki nagyvárosok is csatlakoztak, köztük Sopron, Debrecen, Zalaegerszeg, Veszprém.

A résztvevők között van az izraeli Beer-Sheva Színház társulata, akik a Slichot című vendégjátékukkal érkeznek Budapestre, valamint több neves művész, köztük *Tony Lakatos* Münchenből, *Csordás Klára* Párizsból, az Amsterdam Klezmer Band Hollandiából.

A Budapest Bár először lép fel a Zeneakadémián. A Gödör Klub programjai között a Sziámi and Friends koncertjétől a költészeten át a dzseszszig számos műfaj megtalálható, emellett közösen szervezik meg a Zsidó Könyvnapokat, több mint 30 kiadó részvételével. A rendezvény keretében a Fogasház kertmozivá alakul, ahol a Zsidó Filmfesztivál filmjei láthatók három estén át.

Vadas Vera a rendezvény pénzügyi hátteréről úgy tájékoztatott: több pályázatuk van folyamatban, köztük legjelentősebb az NKA-nál, várják a döntést. A VII. kerületi polgármesteri hivataltól, az izraeli nagykövetségtől, izraeli cégektől, magyar nagyvállalatoktól várnak támogatást. Kiemelte: a Zsidó Művészeti Napok privát kezdeményezés, a Kultúr Produkciós Iroda Kft. vállalkozása.

A részletes program a *zsidomuveszetinapok.hu* oldalon olvasható.

MTI

POZNAN

Rabbinak adta ki magát egy katolikus szakács

Jacoob Ben Nistell azt állította magáról, hogy Haifából érkezett Lengyelországba, a poznani zsidó közösség pedig ezt minden további nélkül el is hitte neki, és kinevezték rabbinak. A férfi már több éve szolgálta a közösséget, még egy Facebook-oldalt is csinált magának.

Álrabbi

Az iskolákban beszélt a judaizmusról, és istentiszteleteket is tartott, miután szőke haját és szakállát is befestette feketére. Egy lengyel újságíró, *Krzysztof M. Kazmierczak* buktatta le, kiderítve, hogy valójában nem egy haifai rabbi, hanem *Jacek Niszczota* az észak-lengyelországi Ciechanowból, aki katolikus, és szakácsként dolgozott. A közösség most abban sem biztos, hogy a férfi járhatott-e valaha is Izraelben. A csalás a lengyelországi zsidó közösségnek eddig egyáltalán nem tűnt fel.

Alicja Kobus, a poznani zsidó közösség vezetője nagyon meglepődött a dolgon, mert sosem gyanakodott a rabbira, az igazolványait sem ellenőrizték soha. Elmondása szerint mikor odament, azt állította, hogy Haifából érkezett, és az anyja még mindig ott él, a fia pedig az izraeli hadseregben szolgál. A külseje alapján és mivel tudott héberül imádkozni, mindent elhittek neki. Azóta a férfi teljesen eltűnt, és senki sem tudja felvenni vele a kapcsolatot.

BBC / Times of Israel / 444.hu / Czinkóczi Sándor

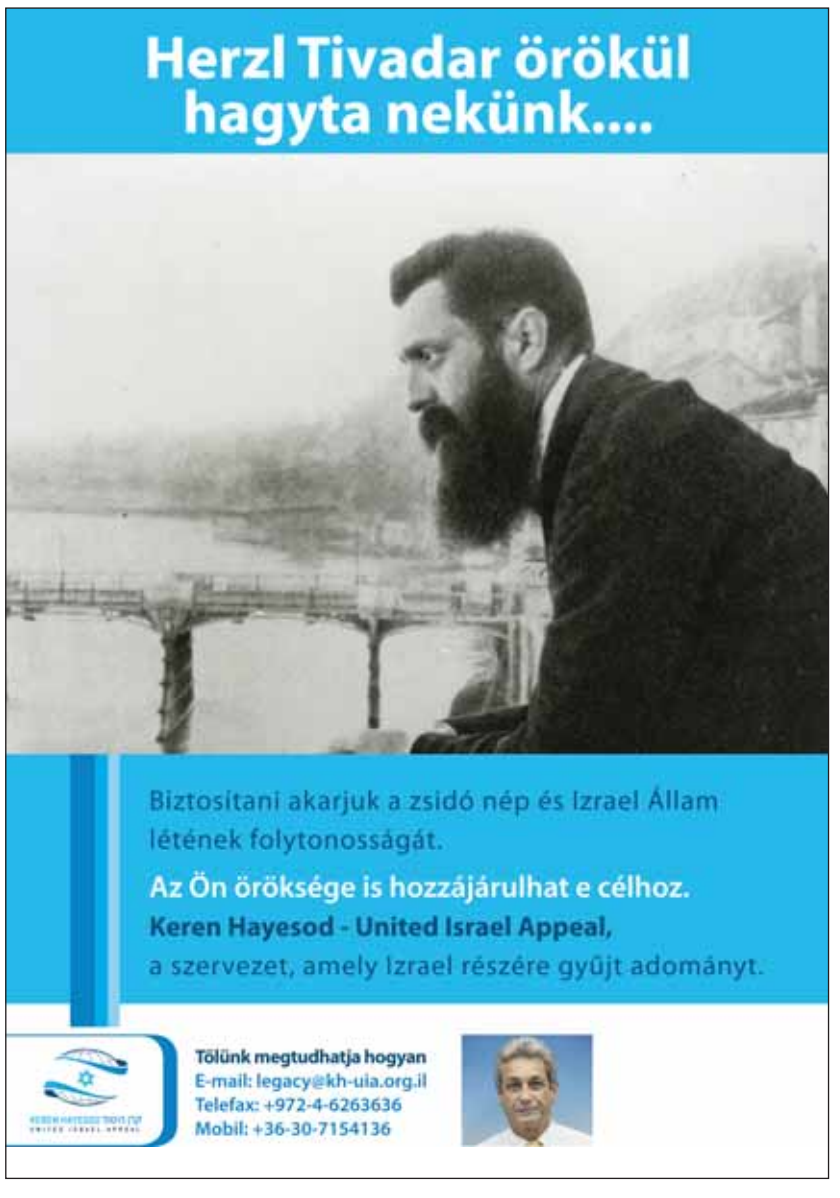

...és ideje van a nevetésnek

(csak morbidoknak)

– Kovács úr! Van egy jó meg egy rossz hírem.

– Tudja mit, kezdje a jóval!

– A leletek szerint önnek már csak 24 órája van vissza.

– Uramisten! Mi lehet az, ami ennél is rosszabb?

– Az, hogy elfelejtettem tegnap szólni...

* * *

– Doktor úr, mondja meg őszintén, mennyi van még hátra nekem?

– Tíz.

– Tíz mi? Év? Hónap?

– Kilenc... nyolc... hét... hat...

* * *

Kovácsot kórházba szállítják, s kivizsgálás után egy hatalmas kórteremben helyezik el. Elszörnyedve tapasztalja, hogy az éjszaka folyamán több beteget is kivisznek a szobából, fehér lepedővel letakarva, holtan. Reggel a nagyvizitnél felháborodva reklamál:

– Főorvos úr, miért nem jelölnek ki a haldoklóknak egy külön kórtermet?

Mire a főorvos:

– Röhögni fog, Kovács úr! Ez az.

A Hit Gyülekezetének csapata nyerte az I. Tolerancia Kupát

A Hit Gyülekezetének U13-as csapata nyerte az első alkalommal kiírt Tolerancia Labdarúgó Kupát a Maglódi úti Merkapt Maraton Sportközpontban.

Hajrá! (Beer György, Takács Szabolcs és Heisler András)

Fotó: Szentgyörgyi Ákos

A Mazsihisz sportesemányekért felelős tanácsadója, *Beer György* által szervezett torna élvezetes és színvonalas küzdelmet hozott. A játéknapot *Takács Szabolcs* államtitkár és *Heisler András* Mazsihisz-elnök jelenlétében nyitották meg, a két vezető külön kiemelte a sport jótékony hatását az élet valamennyi területén, így a különféle vallások békés együttélését is reprezentálván.

A torna elérte a kitűzött célját, hiszen a tolerancia jegyében egy szép közös napot tölthettek együtt a fiatalok és szüleik.

„Ma újabb nagyszerű programon vagyunk túl. A Mazsihisz kezdeményezésére létrejött I. Tolerancia Labdarúgó Kupán öt csapat vett részt a 13 évesek korosztályából. Jó volt látni a különböző felekezetek csapatait, hogy milyen lelkesen rúgták a bőrt, és milyen sportszerűen viselkedtek a pályán és azon kívül is. Nagyon remélem, hogy kinövi magát ez a torna, és még többen csatlakoznak hozzánk legközelebb. A sport jó eszköz arra, hogy megmutassuk a sokszínű magyar zsidóság értékeit" – írta a tornát követően Facebook-oldalán a Mazsihisz elnöke, Heisler András.

A torna végeredménye:
1. Hit Gyülekezete
2. Mazsihisz
3. Fasori Evangélikus Gimnázium
4. Aszódi Evangélikus Gimnázium
5. Solti FC – Katolikus Iskola
Gólkirály: Konkoly Leon (Hit Gyülekezete) – 9 gól
Legjobb játékos: Mendi Angelo (Mazsihisz)

SPÁNN GÁBOR

Do you speak English?

Egyetemi óráim után teli fejjel friss levegőre vágytam, és hogy tegyek néhány száz métert berozsdásodott lábaimba, gyalog sétáltam a körúton. Egyszer csak érdekes jelenetnek lettem tanúja. Az ortodox zsidó három archetípusa ácsorgott tanácstalanul a Blaha Lujza tér sarkán. A jól ismert klasszikus öltözék, bóherkalap, fekete selyemkaftán, alóla kilógó fehér cicesz, szinte egyenruha volt mindhármukon. Az egyikük széthajtogatott Budapest-térképet tartott a kezében. Ebből azonnal rájöttem, hogy ők bizony nem az itt élő, kis lélekszámú ortodox testvéreink közül valóak, hanem igazi turisták. Az, hogy gazdasági bevándorlók lennének, öltözékük minőségéből adódóan lehetetlennek tűnt. A csúcsidőben arrafelé járó pestiek pedig megkapták a címben jelzett kérdést azzal a kiegészítéssel, hogy „Do you know where is the synagogue?" (Tudja, hol van a zsinagóga?). A legtöbb megkérdezett már az első szavaknál nagy ívben kikerülte őket és menekülőre fogta, de volt, aki megállt, előbb megcsodálta az egzotikus külsejű kérdezőt, és utána felelte: nix dajcs.

A címben jelzett kérdés teljesen jogos, ha valaki ma végigmegy a főváros vagy bármely másik megyeszékhely utcáin. Az már közhely, hogy a behirdetett „nyelvtörvényt", mely előírta, hogy minden üzleten és vállalkozás tábláján, ha szerepel idegen nyelvű megnevezés, mellé kötelező a magyart is kiírni, senki nem tartja be, és senki nem is ellenőrzi. Ezért van az, hogy ha bemegyünk egy pubba, ugyanazt a kocsmát találjuk, ami 10 évvel ezelőtt csak sorszámot viselt, s ma legföljebb az áraival lett angolszász. A beauty salonban patikaárért annyira hidratálják a bőrünket, hogy ha jön az aszály, mi akkor sem jövünk zavarba. A Medical Center nem más, mint magánorvosok telephelye, ahol annyiért húzzák ki a fogunkat, amennyi gyökerestül megváltoztatja anyagi helyzetünket. A second hand üzletekben olyan vadonatúj öltönyt vehetünk, amit előző nap vasaltak ki a kilós zsákból kivéve. Ha pedig bútorra vágyunk, mehetünk a Design Centerbe, ahol az elemekből összerakott ülőgarnitúrát annyiért kapjuk, mint egy londoni bróker. Mindez eszembe jutott, amikor találkoztam a legszellemesebb és ráadásul magyar nyelű reklámtáblával. A kicsiny üzlet az Erzsébetváros egyik mellékutcájában üzemel, és egyetlen kirakata fölött virít a kényszerűségből tömör tábla: Lúdtalpbetéti társaság. Ezúton gratulálok az üzlet tulajának, akinek sikerült két szóban megfogalmazni üzleti tevékenységét és szervezeti formáját is. Ezt a táblát sok hónappal ezelőtt láttam, és mostanában nyugtáztam, hogy megint egy kisvállalkozás, ami bedőlt, mert a kirakat üresen tátong, csak a rápingált felirat hirdeti, hogy eladó. Nem ismerem a tulajt, de javaslom neki, ha mostanában csődölt be, ne üzletet nyisson, hanem szegődjön bármelyik magyar politikus mellé beszédírónak.

Hírek, események röviden

– **Sámesz kerestetik.** A Hegedűs Gyula utcai zsinagógakörzet felvételt hirdet megüresedő sámeszi állására, szeptember 1-jei kezdéssel. Jelentkezni lehet a hegedus@bzsh.hu e-mail-címen.

– **Balatonfüred.** Kedves Hittestvérünk! Ebben az évben a Mazsihisz balatonfüredi üdülője 06. 27-től 08. 21-ig lesz nyitva. Kóser étkeztetést biztosító szállásunkról érdeklődni a hitközség szociális osztályán lehet hétfő, szerda, pénteki napokon 8 órától 16 óráig, telefonon: 413-5524, 413-5571, e-mailben: szocialis@mazsihisz.hu vagy személyesen: 1075 Bp., Síp u. 12., I. emelet, 121. szoba.